

จดหมายข่าว ฉบับที่ 2 : มีนาคม-เมษายน 2554

หอภาพยนตร์

FILM ARCHIVE NEWSLETTER

ศรีศาลายา

ยิมติดอรับ

ชมฟรี
11
กพ
54

รร. วามิช พณิชยการ

นิพินธุ์

ให้หอภาพยนตร์เพิ่มหน้าที่
ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์

หอภาพยนตร์ระดับโลก

โครงการ ภาพยนตร์สโมสรทั่วประเทศ

สถานีสีนิมา CINEMA STATION

พิศมัย ศิลปินแห่งชาติ

การจัดหาการประเมินค่าภาพยนตร์และสิ่งเกี่ยวเนื่อง เพื่อเก็บรักษาไว้เป็นทรัพย์สินทางปัญญาของชาติและเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ การให้บริการสาธารณะ การศึกษาวิจัยโดยใช้ภาพยนตร์เป็นเครื่องมือ การใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์ การจัดกิจกรรมส่งเสริมเผยแพร่ภาพยนตร์ในฐานะศิลปวัฒนธรรม การบันเทิงและเป็นแหล่งเรียนรู้ นอกกระบวน การจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์เกี่ยวกับภาพยนตร์ เป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านภาพยนตร์และเป็นสมาชิกองค์การระหว่างชาติที่เกี่ยวข้องกับกิจการของหอภาพยนตร์ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

จดหมายข่าวหอภาพยนตร์ นอกจากจะเป็นสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อแจ้งข่าวคราวความเป็นไปที่เกิดขึ้นในรอบเดือนก่อนและที่จะเกิดขึ้นในรอบเดือนต่อไปแล้ว ยังเป็นสื่อที่เชื่อมโยงหอภาพยนตร์กับองค์กรภาพยนตร์อื่นๆ หรือกับเรื่องราวของภาพยนตร์ต่างๆ ซึ่งไม่อาจจะแยกจากกันได้ จดหมายข่าว จึงอาจจะมีเรื่องราวต่างๆ ประกอบด้วยความเป็นข่าวให้ดูมีรสชาติเพิ่มมากขึ้น

กองบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการ :

กลุ่มงานประชาสัมพันธ์ บริหารสินทรัพย์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

เจ้าของ :

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) 94 หมู่ 3 ถนนพุทธมณฑล สาย 5

ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

โทรศัพท์ 02 4822013-14 โทรสาร 02 482 2015 www.fapot.org

จัดพิมพ์ที่ :

บริษัททุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด 49 ถนนสุขุมวิท 101/1 พระโขนง กทม. 10260

จำนวนพิมพ์ : 5,000 เล่ม

ขอสงวนลิขสิทธิ์ชื่อจดหมายข่าวหอภาพยนตร์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 รับผิดชอบการคัดลอกบทความ บทความภาพยนต์ บทความภาพยนต์ หรือสารคดีที่ลงตีพิมพ์เป็นความเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ไม่จำเป็นต้องสะท้อนนโยบายของกองบรรณาธิการ

นิพิฏฐ์

ให้หอภาพยนตร์เพิ่มหน้าที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์

นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ
รมว. กระทรวงวัฒนธรรม

หลังจากของบประมาณเป็นเงินเพิ่มเติมให้หอภาพยนตร์ จำนวน 200 ล้านบาท และนำแผนยุทธศาสตร์ 4 ปี (2545 - 2557) ของหอภาพยนตร์ ผ่านความเห็นชอบคณะรัฐมนตรีไปแล้ว **นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม** ซึ่งกำกับดูแลหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) โดยตรง ได้มอบนโยบายเร่งด่วนแก่หอภาพยนตร์ คือ การทำหน้าที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์

ผู้ประกอบการธุรกิจภาพยนตร์ไทย ได้เพียรพยายามชี้ให้ภาครัฐเห็นว่าจำเป็นต้องมีองค์กรหรือหน่วยงานเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ในกระแสหลัก เพื่อสร้างความหลากหลายให้กับเนื้อหา เพิ่มโอกาสให้นักทำหนัง รุ่นใหม่ๆ และสร้างเสถียรภาพให้กับธุรกิจซึ่งในขณะนั้นทำรายได้ทั้งในและต่างประเทศเป็นจำนวนมาก

นายนิพิฏฐ์กล่าวว่า “เรื่องการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์นี้ เป็นภารกิจของกระทรวงวัฒนธรรม โดยเฉพาะ ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์ และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 9 ซึ่งมีข้อบัญญัติให้กระทรวงวัฒนธรรม

กำหนดหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ และวิดิทัศน์ตามนโยบาย แผน ยุทธศาสตร์ และมาตรการที่คณะกรรมการ ภาพยนตร์และวิดิทัศน์แห่งชาติเสนอหรือกำหนด แต่เดิมทางกระทรวงและ ภาคเอกชน มีความเห็นว่าควรจะต้องจัดตั้งหน่วยงานเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่ นี้โดยตรง แต่เนื่องจากในสถานการณ์ปัจจุบันนี้ รัฐบาลไม่มีนโยบายให้ตั้ง องค์การมหาชนเพิ่มขึ้นอีก จึงเห็นควรให้หอภาพยนตร์ซึ่งเป็นองค์การมหาชน และทำหน้าที่ด้านการอนุรักษ์และการเผยแพร่ภาพยนตร์อยู่แล้ว เพิ่มการ ส่งเสริมเข้าไปด้วยอยากให้หน่วยงานใหม่นี้อยู่ภายใต้หอภาพยนตร์ไปเลย จึงมอบนโยบายไปแล้ว ขณะนี้กำลังดำเนินการด้านกฎหมาย ดูว่าจะต้องแก้ พระราชกฤษฎีกาของหอภาพยนตร์หรือไม่ จากนั้นจะต้องส่งให้สำนักงาน กฤษฎีกาติดตามขั้นตอน ถ้าไม่จำเป็นต้องแก้ก็เพิ่มบทบาทการส่งเสริมเข้าไป ได้เลย ทั้งนี้หอภาพยนตร์สามารถแบ่งการทำงานเป็นสองส่วน คืองานอนุรักษ์ และงานสนับสนุน คาดว่าขั้นตอนต่างๆ จะเสร็จสิ้นเห็นผลภายในก่อนสิ้นปีนี้ และถึงแม้จะมีการเลือกตั้ง ก็คงไม่มีปัญหาอะไร เพราะรัฐบาลรักษาการ สามารถสานเรื่องต่อไปตามนโยบายที่ตั้งไว้อยู่แล้ว”

ในปีงบประมาณหน้านี้ คือ งบ พ.ศ. 2555 หอภาพยนตร์กำลัง เสนอของบก่อสร้างสิ่งๆที่เรียกว่า Cinematheque ซึ่งคือศูนย์การเรียนรู้ ภาพยนตร์ อันเป็นโครงการที่จำเป็นในความพยายามสร้างวัฒนธรรมการรับรู้ และเข้าใจสังคมและความเป็นไปของโลกผ่านทางภาพยนตร์ อีกทั้งเป็นโรงเรียน สำหรับนักทำหนังและผู้ชมที่เชื่อมั่นในศักยภาพของภาพยนตร์ในฐานะสื่อ ที่ดีที่สุดอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ยังให้เกิดปัญญา

1

2

3

4

หอภาพยนตร์ระดับโลก

เริ่มต้น จนถึงสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้สาบสูญไปเกือบทั้งหมด คงเหลือเป็นมรดกตกทอดถึงปัจจุบันเป็นส่วนเล็กน้อย ในขณะที่สื่อโสตทัศน์ของประเทศไทยนับแต่หลังสงครามเป็นต้นมาก็สาบสูญไปแล้วประมาณครึ่งหนึ่ง และที่เหลืออยู่ก็อยู่ในสภาพเสี่ยงต่อการเสื่อมสลาย

แต่ถึงกระนั้น บรรดาสื่อโสตทัศน์ของประเทศไทยที่ยังเหลืออยู่ในปัจจุบัน ต้องนับว่ามีปริมาณมากและมีคุณค่ามหาศาล ซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับการอนุรักษ์และจัดเก็บเป็นมรดกของชาติ และจัดระบบบริการให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ในด้านการศึกษาค้นคว้า การชื่นชม และการนำไปพัฒนาต่อยอดเพื่อคุณค่าทั้งทางศิลปวัฒนธรรมและทางเศรษฐกิจตลอดไป

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ซึ่งเดิมคือหอภาพยนตร์แห่งชาติ กรมศิลปากร ซึ่งก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 เป็นหน่วยงานระดับชาติ หน่วยงานเดียวของประเทศที่ทำหน้าที่แสวงหารวบรวมภาพยนตร์และบรรดาสื่อโสตทัศน์ต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อดำเนินการอนุรักษ์ไว้ในฐานะเป็นมรดกอย่างหนึ่งของชาติ และจัดให้บริการเพื่อการศึกษา ค้นคว้า และเผยแพร่แก่สาธารณชนเป็นลำดับมา

แต่ตลอดเวลา 25 ปีที่ผ่านมา หอภาพยนตร์แห่งชาติ มีฐานะเป็นเพียงงานเล็กๆ ไม่สมกับที่เป็นแห่งชาติ อยู่ในสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร ได้รับงบประมาณไม่สมดุลกับภารกิจที่สำคัญ และปริมาณงานที่มากขึ้น โดยเฉพาะการดูแลรักษา และการให้บริการภาพยนตร์ และสื่อโสตทัศน์ของชาติ ซึ่งหอภาพยนตร์แห่งชาติสามารถแสวงหามาสะสมเป็นมรดกของชาติได้มากขึ้นทุกขณะ

ปัญหาหลักของหอภาพยนตร์ ก็คือยังขาดแคลนอาคารสถานที่ ปฏิบัติงานอันเหมาะสมและขาดเครื่องมืออุปกรณ์การอนุรักษ์และการให้

ปัจจุบันทั่วโลกกำลังประสบปัญหาการเสื่อมสภาพ และการสูญเสียมรดกโสตทัศน์ ซึ่งโดยเฉพาะหมายถึงบรรดาสื่อบันทึกภาพเคลื่อนไหว (ฟิล์มภาพยนตร์ วีดีโอเทปแผ่นวีดีโอ) และบรรดาสื่อบันทึกเสียง (แผ่นเสียง เทปบันทึกเสียง แผ่นซีดี บันทึกเสียง) เป็นผลให้องค์การยูเนสโกประกาศให้ทุกวันที่ 27 ตุลาคม ของทุกปี นับแต่ปี 2549 เป็นต้นไป เป็นวันมรดกโสตทัศน์โลก (World Day of Audiovisual Heritage) เพื่อกระตุ้นให้นานาประเทศเห็นปัญหาวิกฤตและความจำเป็นในการดำเนินการอนุรักษ์มรดกโสตทัศน์ของแต่ละประเทศ

สำหรับประเทศไทย นับเป็นประเทศที่มีการผลิตสื่อโสตทัศน์มากและสืบเนื่องยาวนานประเทศหนึ่งของโลก แต่การอนุรักษ์เพิ่งเริ่มต้นไม่ยาวนานและยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร บรรดาสื่อโสตทัศน์ที่ประเทศไทยผลิตหรือใช้ประโยชน์ตั้งแต่

สวัสดีปีใหม่ ๒๕๕๓ Happy New Year 2010

บัตรอวยพรของหอภาพยนตร์

บริการที่ได้มาตรฐาน เพราะหอภาพยนตร์มีสถานะเหมือนโรงพยาบาล ทำหน้าที่ดูแลรักษาสุขภาพสื่อโทรทัศน์ของทั้งประเทศ ควรมีสภาพเป็น อย่างโรงพยาบาลศิริราช จุฬาฯ หรือรามามา แต่ในข้อเท็จจริงกลับมีสภาพ เป็นแค่สุขศาลาคาตาล ทำให้อาจไม่สามารถดูแลโรคภัยไข้เจ็บของชาติได้ เหมาะสมกับการณ์และไม่สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง และอยู่ในสภาพวิกฤต หากไม่มีการแก้ไข พัฒนา ก็อาจจะสายเกินไป

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จึงเห็นความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องลงทุนพัฒนาหอภาพยนตร์ โดยการก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่ ที่เพียงพอแก่ความจำเป็นของการดำเนินงานตามภารกิจของหอภาพยนตร์ ในมาตรฐานโลก จึงทำโครงการจัดตั้ง ศูนย์อนุรักษ์และบริการสื่อโทรทัศน์ แห่งชาติ

ตลอดเวลายี่สิบกว่าปีที่ผ่านมาก เมื่อเป็นหอภาพยนตร์แห่งชาติ หอภาพยนตร์ไม่กล้าคิดสร้างอาคารอะไรที่ใหญ่โต เพราะไม่เคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณ เมื่อมาเป็นหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จึงกล้าคิดการใหญ่โต เพราะมีวิสัยทัศน์ว่าจะพัฒนาเป็นหอภาพยนตร์ ระดับโลก ซึ่งได้รับการสนับสนุนด้วยดีทั้งจากรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรม นายนิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ และสำนักงบประมาณ

รูปวาดอาคารที่จะก่อสร้างของหอภาพยนตร์ มีผู้นำไปเผยแพร่ ในเฟซบุ๊ก และทางรายการโทรทัศน์ ในชื่อ Cinematheque หรือชื่อ แปลกไทยว่า ภาพยนตร์สถาน ดูโอ้อ่าสง่างามและน่าเกรงขามมาก ใช้เงิน ก่อสร้างเพียงเจ็ดร้อยกว่าล้านบาท

หอภาพยนตร์หวังว่า จะเริ่มก่อสร้างได้ในปี 2554 แต่ยังไม่ได้รับ งบประมาณ จึงเสนอขอใหม่สำหรับงบประมาณปี 2555

เมื่อปลายปี 2552 หอภาพยนตร์นำรูปถ่ายเจ้าหน้าที่หอ ภาพยนตร์ทั้งหมดยืนรวมกันอยู่หน้าอาคารพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทย ทำเป็นบัตรอวยพรปีใหม่ ๒๕๕๓ ส่งไปยังผู้มีอุปการคุณ และเพื่อนหอ ภาพยนตร์ทั่วโลก แปรสลับประเทศ ร้อยกว่าหอ

บัตรอวยพรของหอภาพยนตร์แห่งชาติ Switzerland, เริ่มก่อสร้าง

ปีใหม่ 2555 หอภาพยนตร์แห่งชาติ Switzerland ส่งบัตร อวยพรปีใหม่มาให้ เป็นรูปหนูเจ้าหน้าทีของเขาลงไปยืนถ่าย กันในหลุมฐานรากการก่อสร้างอาคารหอภาพยนตร์ใหม่ที่ ใหญ่โต ชวนให้อิจฉา

ขณะนี้หอภาพยนตร์กำลังปรับแบบการก่อสร้าง ภาพยนตร์สถานของเรา ให้ความโล่งสบายตามสัดส่วน งบประมาณด้านวัฒนธรรมของประเทศไทย เอาแบบพอเพียง ก็แล้วกัน

อาคารภาพยนตร์สถาน หรือ ศูนย์อนุรักษ์และ บริการสื่อโทรทัศน์แห่งชาตินี้ จะประกอบไปด้วย ห้อง ปฏิบัติการซ่อมสงวนรักษาภาพยนตร์และสื่อโทรทัศน์ คลัง เก็บรักษาภาพยนตร์ ห้องสมุดเฉพาะทางด้านภาพยนตร์และ สื่อโทรทัศน์ ห้องนิทรรศการ สถาบันหนังไทย ซึ่งเป็นโรงเรียน สอนและมีกิจกรรมด้านภาพยนตร์และสื่อโทรทัศน์ พิพิธภัณฑ์ ร้านจำหน่ายสินค้าเกี่ยวกับภาพยนตร์และสื่อโทรทัศน์ และ โรงภาพยนตร์

กำหนดก่อสร้างสองปี คาดว่าจะเริ่มก่อสร้างได้ ในกลางปีหน้า เสร็จปี 2557 เพื่อฉลอง 30 ปี หอภาพยนตร์ พอดี

หอภาพยนตร์แห่งใหม่ของเนเธอร์แลนด์จะเปิดปลายปีนี้

โครงการ ภาพยนตร์สโมสรทั่วประเทศ

“ภาพยนตร์สโมสร ณ หอศิลป์แห่งชาติ” หอศิลป์ ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพฯ

ภาพยนตร์สโมสร film club หรือ ชมรมภาพยนตร์ film society คือ กลุ่มคนที่มารวมตัวกันหรือสมาคมกันด้วยวัตถุประสงค์เดียวกัน คือการดูหนัง เป็นระบบสมาชิก เพื่อนัดหมายกันมาดูหนัง ณ ที่ตั้งของชมรม ซึ่งอาจจะเป็นที่บ้าน ที่ทำงาน หรือสถานศึกษา โดยมากหนังที่สโมสรจัดฉายให้สมาชิกดู จะเป็นหนังที่หาดูกันไม่ได้ตามโรงหนังในชีวิตประจำวัน เช่น หนังเก่า หนังคลาสสิก หนังศิลปะ และมักมีจุดมุ่งหมายในการดูหนังเพื่อการเรียนรู้ การศึกษา ทัศนียภาพมากกว่าการบันเทิง สโมสรจะสรรหาหนังที่เลือกกว่าดีแล้วสำหรับสมาชิกมาฉาย มีการส่งข่าวสารทางไปรษณีย์ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดของการเป็นภาพยนตร์สโมสรคือ ก่อนและหลังฉาย มีการพูดคุย แนะนำ หรือเสวนาเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีชมรมมี น้ำชากาแฟเลี้ยง

ภาพยนตร์สโมสร ก่อตัวขึ้นก่อนใครในประเทศฝรั่งเศส ในช่วงเวลา ระหว่างสงครามโลกครั้งแรกกับครั้งที่สอง เมื่อคำว่า ภาพยนตร์สโมสร ปรากฏขึ้น ครั้งแรกในเดือนเมษายน พ.ศ. 2450 สมัยรัชกาลที่ 5 คือ “ภาพยนตร์สโมสร” ของ นาย Edmo Benoit - Levy ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ 5 ถนนมงมาร์ต ในปารีส จัดเป็นที่ให้สมาชิกนำเอกสารและผลผลิตทั้งหลายทั้งปวงเกี่ยวกับภาพยนตร์มาเก็บ รักษาและจัดแสดง และมีห้องสำหรับฉายภาพยนตร์

นี่แสดงว่า ภาพยนตร์สโมสร เกิดขึ้นพร้อมๆ กับการเกิดขึ้นของโรง ภาพยนตร์ ซึ่งแพร่กระจายไปทั่วโลก ในฐานะเป็นมหรสพมวลชน เป็นธุรกิจและ อุตสาหกรรมบันเทิงที่ใหญ่โตที่สุดในคริสต์ศตวรรษที่ 20 มีโรงหนังเกิดขึ้นทั่วโลก นับหมื่นโรง และเป็นที่ยังชาวโลกไปดูภาพยนตร์กันเป็นนิสัยทุกวันคืนนับร้อยนับพัน ล้านคน แต่ภาพยนตร์สโมสรไม่ใช่โรงภาพยนตร์หรือโรงหนังสำหรับคนทั่วไป คนที่ คิดตั้งภาพยนตร์สโมสรขึ้น ก็เพราะเห็นว่าการศึกษาหนังเป็นมากกว่าความบันเทิง เพราะ ภาพยนตร์เป็นงานศิลปะ เป็นงานที่จริงจัง ประเทืองปัญญา เป็นงานที่ซาซิมชม

และอยากให้ผู้อื่นๆ ไม่ว่าจะเพื่อนฝูงญาติมิตร หรือเพื่อนมนุษย์ ได้รับรู้ได้ชื่นชมด้วย ภาพยนตร์ สโมสรจึงเป็นที่สำหรับคนชื่นชอบภาพยนตร์เป็นพิเศษ และปรารถนาจะจัดฉายภาพยนตร์ที่ตนชอบ ให้คนอื่นได้ชื่นชมด้วย และได้แลกเปลี่ยนแบ่งปัน ความคิดเห็นกันในหมู่คนคนเดียวกันหรือขยับขยาย ความชอบความรู้สึกลงไปสู่คนอื่น ๆ

จึงมีการจัดตั้งภาพยนตร์สโมสรกันขึ้นตาม ที่ต่างๆ ทั่วโลก แม้ว่าจะไม่มีจำนวนมากมายแพร่หลาย เท่าโรงภาพยนตร์ปกติ ซึ่งเป็นกิจการค้าหากำไร แต่ ภาพยนตร์สโมสรไม่มีจุดประสงค์ในการหากำไร

ในฝรั่งเศสซึ่งเป็นต้นกำเนิดของการจัดตั้ง ภาพยนตร์สโมสรก่อนใคร ได้มีผู้ตั้งภาพยนตร์สโมสร ขึ้นอีกหลายแห่ง หลายเมือง เช่น นักทฤษฎีภาพยนตร์ ชาวอิตาลีเลียน Ricciotto Canudo ซึ่งอาศัยอยู่ ปารีสมานแต่ปี พ.ศ. 2464 เป็นคนหนึ่งที่ตั้ง หนึ่งโรงในภาพยนตร์สโมสรแห่งแรกๆ

หลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง Louis Delluc ผู้กำกับและนักวิจารณ์ภาพยนตร์ ได้ก่อตั้งภาพยนตร์ สโมสรแห่งแรกอีกแห่งหนึ่ง และยังได้ก่อตั้ง Cinea วารสารภาพยนตร์ที่สำคัญยิ่ง

ปี พ.ศ. 2473 Jean Vigo ได้ก่อตั้ง ภาพยนตร์สโมสรแห่งแรกในเมืองนิช ชื่อ Les Amis

du Cinema และในปี 2475 Henri Langlois และ Georges Franju ได้ร่วมกันก่อตั้ง Cercle du cinema ซึ่งในปีต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น Cinematheque francaise หรือภาพยนตร์สถาน เพื่อจัดฉายและเก็บรักษาภาพยนตร์เก่า

ผู้ก่อตั้งภาพยนตร์สโมสร มักเป็นคนที่ชื่นชอบภาพยนตร์เป็นพิเศษ เป็นนักวิจารณ์หนัง เป็นศิลปินผู้กำกับหนัง ตั้งสโมสรขึ้นเพื่อเผยแพร่ชื่นชมหนัง ในฐานะงานศิลปะ

ในประเทศอินเดีย นักสร้างหนังระบือนาม สัตยาจิต เรย์ เป็นผู้ก่อตั้งภาพยนตร์สโมสรแห่งแรกของอินเดีย คือ "ภาพยนตร์สโมสรกัณฑ์ดา" เมื่อปี พ.ศ. 2490 และต่อมาได้เกิดภาพยนตร์สโมสรขึ้นนับพันแห่งทั่วประเทศ

ในประเทศไทย ชมรมภาพยนตร์ที่เก่าแก่ที่สุดและเป็นกิจจะลักษณะมากที่สุด น่าจะได้แก่ สมาคมภาพยนตร์สมัครเล่นแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้า ซึ่งพระองค์โปรดฯให้ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2473 มีสมาชิกนับร้อยคน กิจกรรมสำคัญของสมาคม คือการส่งเสริมการถ่ายทำภาพยนตร์สมัครเล่นหรือที่บ้าน และการจัดฉายแลกเปลี่ยนกันดู ณ ที่ทำการสมาคม ในพระตำหนักสวนจิตรลดา เดือนละครั้ง มีร้านค้าของสมาคม มีห้องสมุดให้บริการ สมาชิกเช่าภาพยนตร์ไปฉายดูที่บ้าน สมาคมนี้อีกไปไม่นานหลังเกิดเปลี่ยนแปลงการปกครอง

การจัดฉายภาพยนตร์ดูกันตามบ้าน ตามสถานที่ทำงาน โรงงาน โรงเรียน โรงทหาร เรือนจำ ฯลฯ เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นโดยเฉพาหลังจากที่มีภาพยนตร์ขนาด 16 มม. เกิดขึ้นและแพร่หลายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่กิจกรรมการฉายภาพยนตร์แบบนี้ มักมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความบันเทิงแก่สมาชิกเป็นหลัก อาจมีบ้างที่จัดกันตามมหาวิทยาลัยหรือโรงเรียน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ในระยะสี่สิบปีมานี้ ชมรมภาพยนตร์ที่เป็นกิจจะลักษณะในประเทศไทย มักจะได้แก่ ชมรมภาพยนตร์ของหน่วยงานด้านการเผยแพร่วัฒนธรรมของสถานทูตต่างประเทศในประเทศไทย เช่น

ชมรมภาพยนตร์ของสถานทูตอเมริกัน ที่สมาคมนักเรียนเกออเมริกัน (เอ.ยู.เอ.) ซึ่งเริ่มจัดอย่างจริงจังเมื่อปี พ.ศ. 2513 และยังมียืนอยู่จนถึงช่วงปี พ.ศ. 2530 ก็ซบเซาและเลิกไป ชมรมภาพยนตร์ของสถานทูตอเมริกัน ยังมีสาขาอยู่ที่เชียงใหม่ ขอนแก่นและสงขลาด้วย

ชมรมภาพยนตร์ของสถานทูตอังกฤษ (บริติชเคาน์ซิล) ที่สยามสแควร์ ซึ่งรุ่งเรืองในช่วงปี พ.ศ. 2520 - 2530

ชมรมภาพยนตร์ของสถานทูตเยอรมัน (สถาบันเกอเธ) ที่ถนนพระอาทิตย์ ซึ่งเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2500 และต่อมาช่วงปี พ.ศ. 2530 ได้ย้ายไปอยู่ที่ซอยถนนสาทร ยังมีการจัดฉายอยู่จนถึงปัจจุบัน

ชมรมภาพยนตร์ของสถานทูตฝรั่งเศส (สมาคมฝรั่งเศส) ที่ถนนสาทรเหนือ ชมรมภาพยนตร์นี้ นับว่าเก่าแก่ที่สุด พบหลักฐานว่าเคยจัดฉายกันมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 ในช่วงปี 2510 - 2530 นับว่ามีกิจกรรมฉายภาพยนตร์ที่เข้มแข็งมาก

กิจกรรมฟิล์มไวรัส ที่ดวงกมล ซิคอนสแควร์

กิจกรรมฟิล์มไวรัส มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาพยนตร์สโมสรสมาคมนักเรียนเกออเมริกัน (เอ.ยู.เอ.) พ.ศ. 2526

กิจกรรมฉายภาพยนตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร

กิจกรรมฉายภาพยนตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ น่าน

มีห้องสมุดเก็บฟิล์มภาพยนตร์ของตนเองและทำหน้าที่เป็นศูนย์ฉายภาพยนตร์ให้สมาคมฝรั่งเศสในภูมิภาคเอเชีย ปัจจุบันภาพยนตร์สโมสรรของสมาคมฝรั่งเศสยังจัดรายการฉายภาพยนตร์อยู่เป็นประจำ

ชมรมภาพยนตร์ของสถานทูตญี่ปุ่น (มูลนิธิญี่ปุ่น) เริ่มจากมูลนิธิญี่ปุ่นจัดรายการสัปดาห์ภาพยนตร์ญี่ปุ่น ปีละครั้ง ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2521 โดยฉายที่โรงภาพยนตร์สิริเรียมเตอร์ในโรงแรมดุสิตธานี ประสบความสำเร็จสูง ผู้ชมแย่งกันเข้าคิวรับตั๋ว ต้องย้ายไปจัดที่หอประชุมเอยอเอซึ่งกว้างขวางกว่า และที่สุดก็จัดเป็นโปรแกรมฉายประจำสัปดาห์ที่สำนักงานมูลนิธิเอง ที่ถนนอโศก จนปัจจุบัน

ปี พ.ศ. 2519 หอศิลป์พระศรี ที่ถนนสาทรเหนือ ได้จัดรายการฉายภาพยนตร์ จากสถานทูตที่ไม่มีภาพยนตร์สโมสรรของตนเอง เช่น อิตาลี อินเดีย สหภาพโซเวียต สวีเดน เป็นภาพยนตร์สโมสรรสำหรับคนรักภาพยนตร์ในฐานะเป็นงานศิลปะจริงๆ นำเสียดายที่หอศิลป์พระศรีเลิกไปในช่วงปี พ.ศ. 2530

เดือนพฤษภาคม ปี พ.ศ. 2527 คุณโตม สุวงศ์ ก่อตั้ง ภาพยนตร์สโมสรร เรียกชื่อว่า “ภาพยนตร์สโมสรร ณ หอศิลป์แห่งชาติ” ขึ้นที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพฯ จัดฉายภาพยนตร์และพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้จัดฉายกับผู้ชม ซึ่งเปิดให้ผู้สนใจเข้าชมโดยไม่เก็บค่าชม โดยจัดทุกเย็นวันศุกร์เว้นศุกร์ ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้งหอภาพยนตร์แห่งชาติขึ้นในเดือนกันยายนปีนั้น ภาพยนตร์สโมสรร ที่หอศิลป์ได้กลายเป็นกิจกรรมการฉายหนึ่งเป็นประจำของหอภาพยนตร์แห่งชาติ

ภาพยนตร์สโมสรรของหอภาพยนตร์ ต่างจากภาพยนตร์สโมสรรหรือชมรมภาพยนตร์ของสถานทูตต่างๆ ตรงที่ ของสถานทูตต่างๆ จะจัดฉายเฉพาะ

ภาพยนตร์ของประเทศตนเอง แต่ภาพยนตร์สโมสรรของหอภาพยนตร์จัดฉายภาพยนตร์ทุกชาติและทุกชนิด มีการพูดแนะนำภาพยนตร์ก่อนฉาย และพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหลังฉาย

ในช่วงปี พ.ศ. 2530 กว่า สนชยา ทรัพย์เย็น และพรรคพวก ได้ก่อตั้งภาพยนตร์สโมสรรที่เรียกชื่อว่า “ดวงกมลฟิล์มเฮาส์” ขึ้นที่ร้านหนังสือดวงกมล จัดฉายภาพยนตร์สำหรับผู้ชมภาพยนตร์ประเภทคอแข็ง คือสนใจภาพยนตร์ในฐานะเป็นงานศิลปะ มีการพูดแนะนำก่อนฉาย และเสวนากันหลังการฉาย ในช่วงปี พ.ศ. 2540 กว่า ดวงกมลฟิล์มเฮาส์ได้ย้ายไปจัดฉายกันอยู่ที่ห้อง เรวัติ พุทธิรักษ์ ในหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ และยังคงจัดกันอยู่ในปัจจุบัน

ในช่วงปี พ.ศ. 2530 กว่า อาจารย์ทรงยศ แววหงส์ ได้จัดตั้งภาพยนตร์สโมสรรที่มหาวิทยาลัยศิลปากร ทัพแก้ว นครปฐม เรียกชื่อว่า “โรงหนังรังไข่” จัดรายการฉายภาพยนตร์เพื่อการเรียนรู้และการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ภาพยนตร์สโมสโร โรงหนังอสังการ ถนนเจ้าฟ้า พ.ศ. 2541

ภาพยนตร์สโมสโร ของหอภาพยนตร์

ในระยะยี่สิบปีแรก ภาพยนตร์สโมสโรของหอภาพยนตร์ จัดฉายภาพยนตร์ในฐานะเป็นสื่อบันเทิง และงานศิลปะ เป็นหลัก และมีธรรมเนียมการฉาย คือมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

แต่ในระยะห้าปีมานี้ ภาพยนตร์สโมสโรของหอภาพยนตร์เปลี่ยนแนวคิดไปที่การฉายภาพยนตร์เพื่อให้เกิดปัญหา โดยเห็นว่าภาพยนตร์เป็นสื่อในการเรียนรู้ที่ดีที่สุดอย่างหนึ่งของมนุษย์ หากเราใช้ภาพยนตร์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาความรู้และยกระดับจิตใจของมนุษย์ได้ก็จะเป็นประโยชน์ยิ่ง จึงจัดฉายภาพยนตร์ที่เน้นการเรียนรู้โดยยังคงมีการพูดคุยก่อนและหลังฉาย แต่เน้นให้การพูดคุยเป็นไปแบบปัจเจกวิชันนา ไปในทางให้เกิดความรู้ที่ถูกต้อง เป็นจริง คือสังขธรรม ซึ่งก็คือเกิดปัญญาแก่ผู้ชม

ภาพยนตร์สโมสโรของหอภาพยนตร์ จัดฉายกันอยู่เฉพาะที่หอภาพยนตร์ ซึ่งแต่เดิม อยู่ที่ถนนเจ้าฟ้า ใกล้สนามหลวง กรุงเทพฯ ต่อมาย้ายไปอยู่ที่ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ ท้าวสุกรี กรุงเทพฯ และปัจจุบันย้ายมาอยู่ที่ถนนพุทธมณฑลสาย 5 ศาลายา นครปฐม

ในปัจจุบันนี้ การไปชมภาพยนตร์นอกบ้านไม่ว่าตามโรงภาพยนตร์หรือสาธารณสถานอื่นๆ ของผู้คนทั่วไป มีความจำเป็นและความตื่นตัวอย่าง เพราะกล่าวได้ว่าทุกคนมีโรงภาพยนตร์อยู่ในบ้านหรือดูเป็นส่วนตัวที่บ้านได้ หรือแม้กระทั่งดูส่วนตัวบนโต๊ะทำงาน และที่สุดแม้บนฝ่ามือในทุกหนแห่ง

แต่อย่างไรก็ดี การไปชมภาพยนตร์นอกบ้านและชมร่วมกับผู้อื่นๆ เป็นกิจกรรมทางสังคม トラบเท่าที่มนุษย์เรายังเป็นสัตว์สังคม คือ ต้องอยู่ร่วมกับคนอื่น ก็ยังมีความจำเป็นที่ต้องออกไปทำกิจกรรมทางสังคม

การไปชมภาพยนตร์ตามโรงภาพยนตร์ อาจเป็นกิจกรรมที่ยังจำเป็นสำหรับวัยรุ่นและหนุ่มสาว ที่จำเป็นต้องตามสมัยนิยมหรือแฟชั่น และมักเป็นไปเพื่อการพักผ่อน การบันเทิง กับมิตรสหายหรือครอบครัว เป็นหลัก แต่การไปชมภาพยนตร์ตามชมรมหรือสโมสโร เป็นการไปชมหรือเสพ

เพื่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะหากไปประจำ จนมีกลุ่มมีสมาชิก จะเป็นการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ทำนองเดียวกับการไปวัดฟังธรรม ซึ่งเป็นการสนองความต้องการอย่างหนึ่งของมนุษย์

ในอดีต การจัดตั้งภาพยนตร์สโมสโรอาจยุ่งยาก โดยเฉพาะการจัดหาเครื่องฉายภาพยนตร์และฟิล์มภาพยนตร์ แต่ปัจจุบันนี้ภาพยนตร์ในรูปแบบดีวีดีเป็นของสามัญและมีมากมายหลากหลาย เครื่องเล่นและเครื่องฉายวีดีโอโปรเจคเตอร์ ก็มีมากมายหลายแบบหลายระดับราคา ซึ่งคนที่สนใจจะจัดตั้งภาพยนตร์สโมสโร สามารถจัดขึ้นได้ตามกำลังของตน

หอภาพยนตร์เห็นว่า กิจกรรมภาพยนตร์สโมสโรนี้ น่าจะเป็นประโยชน์แก่สังคมไทย หากจัดตั้งให้มีขึ้นกระจายไปทั่วประเทศ มิใช่มีเพียงแห่งเดียวที่หอภาพยนตร์

หอภาพยนตร์ จึงจัดทำ โครงการจัดตั้งภาพยนตร์สโมสโร มีเป้าหมาย ในปี พ.ศ. 2554 นี้ ให้เกิดขึ้นทุกจังหวัดๆ ละ 1 แห่ง ทั่วประเทศ

ขณะนี้หอภาพยนตร์ได้มอบให้ คุณสนธยา ทรัพย์เย็น ผู้ก่อตั้งและจัดภาพยนตร์สโมสโร “ดวงกมลฟิล์มเฮาส์” และ “ฟิล์มไวรัล” กับคณะทำงานวิจัยเรื่อง “ภาพยนตร์สโมสโรในประเทศไทย” กำลังสำรวจตรวจสอบว่าปัจจุบันมีกิจกรรมในลักษณะภาพยนตร์สโมสโรอยู่ที่แห่งทั่วประเทศ

จังหวัดของท่านมีหรือไม่ ถ้ามีเราจะไปหาท่าน ถ้าไม่มี เราจะไปหาใครก็ได้ ที่จะจัดให้มี

ห้องฉายภาพยนตร์ สมาคมฝรั่งเศส กรุงเทพฯ

สถานีสีนิมา

CINEMA STATION

ยังไม่มีใครรู้ว่า สามารถเดินทางโดยรถไฟไปถึง ภาพยนตร์ที่สาละยาได้ โดยลงที่สถานีสีนิมา แต่มีคนสงสัยกันว่าทำไมจึงมีสถานีรถไฟที่หอภาพยนตร์

ก็เพราะ รถไฟไปด้วยกันได้กับภาพยนตร์ รถไฟมีล้อ ภาพยนตร์ก็มีล้อ ล้อรถไฟวิ่งอยู่ในโลกนี้ไม่เคยหยุดมาเป็นร้อยปีแล้ว ล้อภาพยนตร์ก็วิ่งไม่เคยหยุดมาเป็นร้อยปีในโลกนี้

ภาพยนตร์หรือหนังเกิดที่หลังรถไฟ หนังม้วนแรกของโลกม้วนหนึ่ง ถ่ายเหตุการณ์รถไฟเข้าสถานี ฉายให้คนดูไปทั่วโลก แม้ทุกวันนี้ก็ยังฉายอยู่ แล้วยังมีคนหัวแหลมหรือสมองใสเอากล้องถ่ายรูปหนังติดไว้หน้าหัวรถไฟ ถ่ายไปตามทางรถไฟ เอาออกฉายในตู้รถไฟ ให้คนดูเป็นต้นแบบซิเนมาเตอร์ที่เซเวียร์สเคียมมีการทำรถไฟเป็นโรงหนัง ครอบคลุมไปฉายหนังให้ราษฎรดู

รถไฟไทย ตั้งแต่ครั้งเป็น รถไฟสยาม สมัยรัชกาลที่ 6 กรมรถไฟหลวง ได้จัดตั้ง กองภาพยนตร์เผยแพร่ ขึ้นในกิจการของรถไฟ ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางผลิตหนังแห่งชาติ และนำหนังใส่รถไฟไปฉายให้ราษฎรในหัวบ้านหัวเมืองดู เมื่อสี่ห้าทศวรรษมาแล้ว รถไฟไทยเป็นผู้ผลิตหนังสารคดีฉายทาง

ปิดถนนชั่วคราว
เคลื่อนย้ายรถไฟ
เวลา 21:00 - 06:00 น.

ไทยทีวีช่องสี่ เป็นหนังสือคดีเชิง
ท่องเที่ยวที่สำคัญของชาติชุดหนึ่ง
จึงเป็นคำตอบว่า ทำไม
จึงมีสถานีรถไฟและขบวนรถไฟที่
หอภาพยนตร์ ศาลายา

ไม่ว่าช้าไม่นาน คนที่ไปลง
รถไฟที่สถานีสีนิมา จะได้ขึ้นโดยสาร
ขบวนรถไฟประวัติศาสตร์ภาพยนตร์
จะได้ดูหนังทั้งหลายที่ถ่ายเกี่ยวกับ
รถไฟไทย จะได้นั่งในรถเสบียงเพื่อ
จิบกาแฟรถไฟ จะได้ดูหนังที่ถ่าย
รถไฟได้สวยที่สุดในโลก จะได้นั่งและ
นอนในตู้นอนชั้นหนึ่ง จะได้ลองตั้ง
โซ่หยุดรถฉุกเฉิน และจะได้ลอง...
 ฯลฯ

วันเสาร์ที่ 26 กุมภาพันธ์
ที่ผ่านมา หัวรถจักรไอน้ำ C56 ซึ่ง
เคยรับราชการรถไฟไทยในสมัย
สงครามโลกครั้งที่แล้ว ได้เดินทาง
มาถึงสถานีสีนิมา เพื่อสถิตที่นี่
อย่างมีชีวิตเป็นนิรันดร์กาล

ขอให้แฟนพันธุ์แท้รถไฟ
และแฟนพันธุ์แท้หนังออกใจรอ
ปิ่นนบน... ถึงก็ช่าง ไม่ถึงก็ช่าง....

พิศมัย

ศิลปิน

แห่งชาติ

หลังจากที่ พิศมัย วิไลศักดิ์ ได้รับเกียรติจากหอภาพยนตร์ฯ เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2551 ให้เป็นดาวดวงที่ 12 บนลานดารา ถึงวันนี้ พิศมัยประสบความสำเร็จในชีวิตนักแสดงอีกครั้งหนึ่ง เมื่อได้รับยกย่องให้เป็น ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์-นักแสดง) ประจำปี 2553

พิศมัย วิไลศักดิ์ ชื่อเล่นว่า มี เกิดที่กรุงเทพมหานคร จบจาก โรงเรียนนาฏศิลป์ของกรมศิลปากร เป็นผู้มีความสามารถในการรำดูฉายพราหมณ์ได้อย่างงดงาม เดิมทีเกือบได้แสดงภาพยนตร์ของกรรณสูตภาพยนตร์ โดย เทียร์ กรรณสูต ติดต่อทาบทามให้เป็นนางเอกแต่เพราะมีเหตุติดขัดเรื่องพิธีส่งถ่ายภาพยนตร์ จึงไม่ได้สร้าง ต่อมา ลมูล อดิพยัคฆ์ แห่งหนังสือพิมพ์ไท-รายวัน ได้แนะนำพิศมัยไปยัง อิงอรหรือศักดิ์เกษม หุตาคม นักเขียนชื่อดังเจ้าของบทประพันธ์เรื่อง การะเกด เพื่อให้แสดงภาพยนตร์ซึ่งเป็นเวลาเดียวกับ สุพรรณ พราหมณ์พันธุ์ ผู้สร้างภาพยนตร์ของสหณาวีไทยภาพยนตร์ ซึ่งขณะนั้นได้ปั้นพระเอกหน้าใหม่ ลือชัย นฤนาท ให้โด่งดังมาแล้วจากเรื่อง เล็บศุข (2500) เกิดอยากจะเปลี่ยนแนวมาสร้างภาพยนตร์ชีวิตรัก เศร้า สะเทือนใจและสนใจในเรื่อง การะเกด ของอิงอร พอดี ซึ่งก่อนหน้านั้น การะเกดเคยแสดงเป็นละครทางไทยทีวี ช่อง 4 มาแล้วและกำลังเป็นที่นิยม อิงอรจึงแนะนำให้เลือกพิศมัยมาเป็นนางเอกของเรื่อง ซึ่งสุพรรณก็ตัดสินใจตามนั้น โดยให้ พิศมัย แสดงคู่กับ ลือชัย นฤนาท มีการใช้คำโฆษณาภาพยนตร์ว่า พิศมัย นางเอกนาฏศิลป์สาวลูกกำพร้า ออกฉายเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2501 ที่โรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมกรุง โดยแต่ละรอบจะมีพิศมัยรำดูฉายพราหมณ์ให้ชมก่อนการฉายภาพยนตร์ ซึ่งได้รับการต้อนรับอย่างดีจากแฟนภาพยนตร์

จากวันนั้น พิศมัยก็เป็นนางเอกในสังกัดของสหนาวิไทยเรื่อยมา เช่นเรื่อง สองฝั่งฟ้า (2503 ชนะ) ทรชนินาง (2504 แสน) ยอดรัก (2505 ขวัญชัย) เสือเก่า (2506 ชนะ) ละอองดาว (2507 สมบัติ) เล็บอินทรีย์ (2507 สมบัติ) เกียรติศักดิ์ทหารเสือ (2508 โขยา-สมบัติ) ทรูทเพชร (2508 มิตร) ตึกบางระจัน (2509 สมบัติ) ประกาศิตจากซูเลีย (2511 สมบัติ) นางฟ้าชาตรี (2515 โขยา) ส้มตำ (2516 สมบัติ) ตะบันไฟ ตะไลเพลิง (2518 เม่าพันธุ์) เก้ายอด (2520 เม่าพันธุ์) เล็บครุฑ 78 (2525 กรุง-เม่าพันธุ์)

พิศมัย ผ่านการแสดงเป็นนางเอกคู่กับพระเอกหลายคน ไม่ว่าจะเป็น ลือชัย นฤนาท มิตร ชัยบัญชา โขยา สุริยัน สมบัติ เมทะนี ยอดชาย เมฆสุวรรณ กรุง ศรีวิไล สรพงศ์ ชาตรี ฯลฯ แต่ในจำนวนนี้ สมบัติ เมทะนี เป็นพระเอกที่แสดงคู่กันมากที่สุด ถึงแม้ว่า พิศมัยจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่พิถีพิถันในการเลือกบทเลือกเรื่องที่จะแสดง แต่กระนั้นก็ยังมียผลงานภาพยนตร์เป็นร้อยๆ เรื่อง ที่สำคัญ เช่นเรื่อง จำเลยรัก (2506 มิตร) ชายชาตรี (2507 มิตร) ลูกทาส (2507 โขยา) ดวงตาสวรรค์ (2507 สมบัติ) นางสาวโพระตก (2508 มิตร) ชุมทางเขาชุมทอง (2508 มิตร) อินทรีมหากาฬ (2508 มิตร-โขยา) ธนูทอง (2508 โขยา) ดาวพระศุกร์ (2508 มิตร) สาวเครือฟ้า (2508 มิตร) ไน้ห่า (2509 สมบัติ) ไน้ห่าแม่ (2509 สมบัติ) ผู้ชนะสิบทิศ (2509 โขยา) จ้าวอินทรี (2511 มิตร) แม่ย่านาง (2513 มิตร) คำของคอน (2514 โขยา) หนึ่งนุช (2514 สมบัติ) ราชนินบอด (2514 โขยา) เจ้าพระยาที่รัก (2514 พนม-จิ้งเอียง) นี้นแหละรัก (2515 โขยา) รักต้องห้าม (2515 สมบัติ) อเวจีสีชมพู (2515 ครรชิต) สวนสน (2515 ยอดชาย) กระสือสาว (2516 สมบัติ) แรงรัก (2516 ยอดชาย) ชูชก กัณฑ์ชาลี (2516 สมบัติ) แม่สาย (2518 ยอดชาย) คุณครูคนใหม่ (2518 สมบัติ) ระห่ำลำหัก (2518 ไพโรจน์) ไร่เสน่ห์ (2522 สรพงศ์) ฯลฯ และเมื่อพ้นยุคการเป็นนางเอก พิศมัยก็ยังคงรับแสดงภาพยนตร์ในบทสมทบตลอดมา และปัจจุบันก็ยังมียผลงานแสดงละครโทรทัศน์ปรากฏให้เห็นมากมาย

พิศมัย ได้รับพระราชทานรางวัลตุ๊กตาทอง ดารานำหญิงยอดเยี่ยม จากภาพยนตร์เรื่อง ดวงตาสวรรค์ ในปี 2507 รางวัลดาราทองพระราชทาน ในปี 2510 รางวัลสุพรรณหงส์ทองคำ ดารานำหญิงยอดเยี่ยม จากเรื่อง ไร่เสน่ห์ ปี 2522 รางวัลตุ๊กตาทอง ดาราประกอบหญิง จากเรื่อง เงิน เงิน เงิน ในปี 2526 และจากเรื่อง กำแพง ในปี 2542 ฯลฯ

รถหนังขายยา

เมื่อภาพยนตร์ออกจากโรงฉายไปแล้ว ก็จะไปยังหนังกลางแปลง หนังขายยา ถ้าเป็นหนังกลางแปลงที่มีการเก็บสตางค์คนดู ก็จะเรียกว่า หนังเร่หรือหนังปิดวิก จะมีการกินอาณาเขตเหมือนเป็นโรงภาพยนตร์ แต่เป็นโรงกลางแจ้ง ส่วนหนังกลางแปลงที่ฉายให้ดูฟรีๆ ก็จะต้องมีเจ้าภาพว่าจ้างให้ไปฉาย เช่น ในงานศพ งานบวช งานศาลเจ้าหรืองานบุญตามประเพณีต่างๆ

ส่วนหนังขายยานั้นก็จะฉายให้ดูฟรีเหมือนกัน แต่จะมีการหยุดฉายเพื่อขายยาเอาสตางค์เป็นระยะหนังขายยามักจะออกไปฉายตามแถบชานเมืองหรือที่ไกลๆ ในชนบท นานๆ จึงจะเห็นหนังขายยาปักจอยฉายกันในตัวเมืองสักครั้ง การไปฉายหนังขายยาโดยส่วนใหญ่ผู้มักจะใช้รถยนต์เป็นพาหนะ แต่ก็มีบ้างบางแห่งที่ใช้เรือหรือเกวียน ถ้าเป็นรถยนต์ก็จะมีการตกแต่งรถโดยใช้สินค้าของตัวเองเขียนหรือวาดติดกับตัวรถเสมอ แบบว่าพอวิ่งผ่านไปไหนคนก็จะเห็นโฆษณาสินค้าบนตัวรถทันที ส่วนบนของหลังคารถก็มักจะมีลำโพงกระจายเสียง ซึ่งถ้าเป็นยุคเก่า ก็จะเป็นลำโพงฮอร์น ซึ่งอย่างน้อยก็ต้องมี 2 ตัวขึ้นไป ในตัวรถก็จะมีการตั้งเครื่องฉาย เครื่องขยายเสียงไว้ ส่วนจอหนังอาจจะเป็นจอผ้าหรือจอพลาสติกสีขาว ขอบจอก็นิยมใช้สีน้ำเงินเข้ม แล้วมีการเขียนชื่อบริษัทขายยาบ้าง ชื่อสินค้าไว้ด้วย

ลีลาและวิธีการนำเสนอของหนังขายยาแต่ละบริษัทจะแตกต่างกันไป การออกหน่วยฉายหนังแค่ 2 คนก็ทำงานได้แล้ว โดยคนหนึ่งอาจเป็นทั้งคนขับรถ คนพากย์หนังหรือโฆษก อีกคนหนึ่งเป็นคนฉายหนังและช่วยขายยา

การจะออกไปขายยาในท้องที่ใดนั้น ก็จะต้องสุมหรือถามจากคนละแวกนั้นก่อนว่า ก่อนหน้านั้นสักเดือนหรือครึ่งเดือน มีใครเคยมาฉายหนังขายยาก่อนหรือไม่ หากได้คำตอบดี จึงหว่านแหเห็นว่าจะฉายแล้วไม่ขาดทุนแน่ๆ ก็เริ่มกระบวนการเตรียมฉายหนังขายยาเลย อย่างแรกก็ต้องถามให้ได้รับความจากคนในพื้นที่ก่อนว่า บริเวณใดที่เคยมีการฉายหนังขายยามาก่อน ก็จะเลือกฉายกันที่ตรงนั้นเพราะง่ายต่อการโฆษณา จากนั้นก็ขออนุญาตเจ้าของที่ดิน ซึ่งส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยจะมีปัญหาอะไรเพราะสมัยนั้น ใครๆ ก็อยากดูหนัง บางแห่งก็ให้ฉายฟรีๆ โดยไม่เก็บค่าเช่าหรือถ่านกับ ก็ไม่ค่อยแพง บางครั้งก็ 10-50 บาทเท่านั้น จากนั้นก็ไปบอกผู้ใหญ่บ้านหรือกำนันหรือตำรวจท้องที่เพื่อขออนุญาตกระจายเสียง ซึ่งก็ไม่ค่อยมีอีกปัญหาเช่นกัน

เมื่อติดต่อกันทุกอย่างลงตัว ซึ่งส่วนใหญ่จะต้องให้เสร็จก่อนเที่ยงวันถึงจะดีเพราะจะได้มีเวลาออกรถวิ่งรอบหมู่บ้านเพื่อโฆษณาให้คนดูทราบล่วงหน้าแต่เนิ่นๆ จะได้มีเวลาเตรียมเนื้อเตรียมตัว พ่อค้าแม่ขายก็จะได้จัดเตรียมขนม นมเนยมาขาย หมู่ม่า สาวๆ ก็จะได้รับนัดแนะ หาเสื้อผ้าสวยๆ เอามาสวมคั่นเวลาไปดูหนัง ถ้าเป็นชาวไร่ชาวนาหรือเด็กเลี้ยงควาย คนเลี้ยงเป็ด ก็จะได้เร่งทำงานให้เสร็จเร็วๆ รีบอาบน้ำให้ควายแต่หัววัน เอาเปิดเข้าเล่าแต่เนิ่นๆ เพราะการจะมีหนังขายยาเข้ามาฉายในหมู่บ้านสักครั้งหนึ่งนั้น ไม่ใช่จะมีให้เห็นบ่อยๆ อาจเป็นเดือนๆ หรือบางทีก็ถึงครึ่งปีจึงจะมีมาสักครั้ง ไ้ครั้นจะเข้าไปดูในตัวเมืองก็อยู่ไกล ค่ารถค่ารถก็แพง แถมนรถยังออกเป็นเวลาอีกด้วย บางหมู่บ้านจะมีรถวิ่งเข้าตัวเมืองเพียงรอบเดียว จะหาโอกาสไปดูหนังตามโรงที่เริ่มฉายตอนบ่ายๆ ก็ยาก ฉะนั้น พอมีหนังขายยามาฉาย จึงเป็นอะไรที่น่าตื่นเต้นอย่างยิ่งสำหรับคนในชนบท

ขณะที่รถหนังขายยาเปิดเพลงวิ่งโฆษณาไปตามถนนหรือท้องทุ่ง ผู้ประกาศโฆษณาหรือสมัยก่อนจะเรียกว่า โฆษก ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นนักพากย์ด้วย เขามักก็จะพูดจ้อออกอ้อนให้ผู้คนไปดูหนังกันเยอะๆ เช่นว่า "...สวัสดิ์ครับ พ่อแม่ พี่น้อง คุณลุง คุณป้า คุณน้า คุณอา คุณตา คุณยาย คุณหนู คุณน้อง

รถหนังขายยา

ที่ได้ยินโฆษณาประชาสัมพันธ์ของเรา เราเป็นหน่วยฉายหนังขายยาจากบริษัท... ซึ่งคำคินนี้ เรามีหนังดีๆ มาให้ดูกันฟรีๆ ที่ลานวัด... ก็ที่นั่นเวลาเดิมที่เคยฉายนั่นแหละครับ สำหรับคำคินนี้ เราเสนอฉายหนังฝรั่ง ที่บู๊ ตูเด็ด ต่อสู้กันเข้มข้น ประเภทซึ่ป็นอิงม่า เอ๊ย...ซึ่มีอิงป็น พากย์โดยชายจริง หญิงกระเทย (บางรายบอก ชายจริงหญิงมีหนวด) ฉะนั้น แล้ว เมื่อได้ยินเสียงโฆษณานี้ก็รีบไปแต่หัววันนะครับ ไปก่อนก็จะได้ฟังเพลงเพราะๆ ก่อน ไปถึงทีหลัง ระวังต้องยืนดูหนังนะครับ หลังเสร็จภารกิจการทำงานแล้ว ก็รีบอาบน้ำ อาบน้ำ จุงมือบุตร จุดมือหลาน ประสาหม้อแฟน เกี้ยวแขนมือพ่อตาแม่ยาย มากันให้หมดบ้านเลยนะครับ ที่ลานวัด.... คำคินนี้มีหนังให้ดูกันฟรีๆ..."

ระหว่างทางที่รถหนังขายยาวิ่งโฆษณาไป ก็มีจะมีเด็กๆ วิ่งไล่ตามรถ คอยจับห้อยโหนรถหนังขายยากันตลอดทาง จากนั้นก็จะเอารถหนังขายยาเข้าไปจอดที่ลานวัด พักผ่อนนิดหน่อย พอได้เวลาแดดล่มมตด ก็เริ่มกางจอหนังขึ้นจอที่ลานวัด แล้วเริ่มเปิดเครื่องเสียง เปิดเพลงเพราะๆ เพลงดังๆ ให้ฟังก่อนเพื่อเรียกคนดู...พอคำหน้อยก็เริ่มลงเครื่องฉายหนัง ลงแสงตั้งระยะฉายให้เหมาะกับจอ ตอนทีลงแสงนี้ ก็จะเริ่มมีคนมาดูแล้วเพราะบางครั้งหนังที่เอาฉายลงแสงนั้น จะมีหนังแปลกๆ มาฉายให้ดู ซึ่งจะไม่มีการฉายจริงๆ ในคินนั้น จากนั้นก็มีการตั้งโต๊ะไว้สำหรับวางสินค้าที่จะขาย มีการทำโคมไฟไว้เปิดเวลาหยุดฉายเพื่อจะขายยา

เมื่อถึงเวลาฉายหนัง หนังก็จะเริ่มฉายไปก่อนเพื่อเรียกคนดูให้มาเยอะๆ สักพักหนังก็จะหยุดฉายและเปิดไฟสว่าง โฆษกหรือนักพากย์ก็จะบอกว่า "...เอาล่ะครับหนังหยุดสะตูดหัวตอ ขอเวลาให้กับพนักงานฉายของเราได้แก้ไขสักนิดหนึ่ง ตอนนี้ก็มาถึงเรื่องทีกระผมเป็นห่วงพ่อแม่พี่น้องทั้งหลาย ก็จะเรื่องอะไรล่ะครับ สุขภาพยังไถ่ละ คนเรา เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นของธรรมดาที่จริง แต่ว่าสมัยนี้ โลกเรามันพัฒนาเกินแล้ว พยายามเขาก็มีให้กิน มีไว้ให้รักษา อย่างยาทีกระผมจะมาแนะนำให้พ่อแม่พี่น้องได้ให้รู้จักในคำคินนี้ก็คือ ยา..... ยังไถ่ละครับ.. ยังครับ ยังไม่ขายครับ แต่กระผมขอถามพ่อแม่พี่น้องก่อนว่า เมื่อกลางวันไปคานา ไปทำไร่ ไปเลี้ยงควาย ไปเลี้ยงเป็ด เสริ่งสรรพกลับมาถึงบ้านถึงเรือน รู้สึกมันเหมือนกับ มันปวด มันเมื่อยหรือเปล่าครับ...มันแหละครับ ถ้าปวดหรือถ้าเมื่อยก็แสดงว่า ร่างกายของเราเริ่มหย่อนยาน มันก็คล้ายๆ กับรถยนต์ทีวิ่งไปแล้ว เครื่องมันก็ร้อนมันก็รวนนั่นแหละครับพ่อแม่พี่น้องอาจจะบอกผมว่า ไม่เป็นไร บอนพักสักแ็บหนึ่ง เดียวมันก็หายไปใช่ครับ กระผมไม่เถียงท่านหรอก แต่ว่า ท่านปวดเมื่อยทุกวันหรือเปล่าละ ถ้าเปล่านั้นไม่ต้องกินยา แต่ถ้ารู้สึกว่ามันปวดมันเมื่อยทุกวัน แบบนี้แหละ เราก็จะต้องช่วยเหลือร่างกายของเราแล้วครับ เราจะต้องบำรุงรักษามันซะหน่อย ยาทีกระผมจะแนะนำนี้ ก็คือยา....." อะไรก็ว่ากันไปตามเรื่อง สักพักก็เริ่มขายยา...ขายสักพักก็ฉายหนังต่ออีกนิดหน่อย แล้วก็ขายยาอีก คือ เขาจะตั้งเกณฑ์ว่า คินนี้จะต้องขายยาได้เงินเท่าไร จึงจะคุ้มทีมาฉายหนัง เขาก็จะพยายามหาทางขายยาไปจนคุ้มทุน ซึ่งถ้าโชคดีขายได้หมดก่อน เราก็จะดูหนังกันรวดเดียวเลย

ส่วนลีลาการพากย์หนังนั้นก็แตกต่างกันไป หนังขายยาในยุคแรกๆ จะเป็นหนัง 16 มม. จะมีการพากย์สดและวางเสียงแบ็คกราวด์กันสดๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นหนังยุคมิตร-เพชรฯ แต่ถ้าเป็นระบบ 35 มม. แล้วจะมีเสียงในฟิล์ม เว้นแต่หนังต่างประเทศ ก็จะมีการตัดเสียงชาวดีและพากย์เสียงไทยทับลงไป จนทำให้เกิดเรื่องราวของ เสน่ห์นักพากย์ อีกตำนานหนึ่งซึ่งจะกล่าวถึงในโอกาสต่อไป

หนังขายยานั้น จะขายยาอย่างเดียวหรือไม่ก็ต้องบอกว่า แรกๆ ทีเรียกว่า หนังขายยา ก็เพราะการฉายสมัยนั้นมีการฉายแล้วขายยารักษาโรคเป็นหลัก คนก็เลยเรียกติดปากตลอดคามาว่า หนังขายยา ครั้นต่อมาเมื่อมีการนำสินค้าอื่นไปขายด้วย คนก็ยังเรียกว่า เป็นหนังขายยาเช่นเดิมอีก จนคำว่า "หนังขายยา" กลายเป็นชื่อสามัญของการฉายหนังประเภทนี้ไปแล้ว ก็คล้ายๆ กับคนสมัยก่อนทีรู้จักผงซักฟอกยี่ห้อแสบ ก็เลยเรียกผงซักฟอกว่า แสบ ครั้นต่อมามียี่ห้ออื่นอย่าง บริส เป่าปูนจีน ทำออกมาขายบ้าง แต่ก็ยังบอกให้คนไปซื้อว่า ...ไถ่หูไปซื้อแสบ ยี่ห้อบริสให้แม่หน้อยจึ....

หนังขายยายืนอยู่บนความนิยมมาอย่างยาวนานเคียงคู่กับหนังกลางแปลง แต่มีเหตุให้ต้องเลิกไปก่อนหนังกลางแปลงก็เพราะมีกฎหมายออกมาควบคุมการฉายหนังขายยา ซึ่งน่าจะเป็นช่วงหลังปี 2520 เป็นต้นมา แต่ก็เชื่อว่าหมดไปเลยนะครับ เพียงแต่ เวลาฉายหนัง เขาจะไม่ขายยาแล้ว แต่เหตุผลสำคัญทีทำให้วัฒนธรรมการดูหนังขายยาเสื่อมความนิยมลงก็คือ สื่อทางทีวีเพราะพอคนเริ่มมีทีวีที่บ้านตัวเอง ก็ไม่ค่อยจะออกไปดูหนังขายยาหรือหนังกลางแปลงกันแล้ว ยิ่งช่วงทีมีวีดีโอเทปก็ยิ่งแอบไปใหญ่ เรียกว่า หนังกลางแปลงปิดประตูตายเลยครับ

อย่างไรก็ตาม หนังขายยาก็คเคยเป็นอีกหนึ่งของความบันเทิงของไทยทีทำให้ผู้คนในยุคหนึ่งสมัยหนึ่ง ไม่เคยลืม ไม่ว่าจะป็น หนังขายยาของ

รถหนัางขายยา

สบู่มอมตรานกแก้ว, ยาประสะบอแรด, แป้งน้ำหอม คลีโอฟัตรา, ยาถ่ายพยาธิตัวตืดเอ็กซิน, ถ่ายไฟฉาย ตรา 5 แพะ เจ้านี้จะเป็นรถแล่นดีโรเวอร์ แล้วสร้างเป็น รูปถ่ายไฟฉายไว้ที่ท้ายรถ, ถ่านไฟฉายตราคน, ยาหม่อง ถ้วยทอง, ยาห้ามใจ, ยาปวดทหาย, โอวัลติน ก็จะทำเป็น กระป๋องโอวัลตินใหญ่ๆ ไว้ท้ายรถ, ยากระชัยเส้นตรา เด็กโนพานทอง, เครื่องดื่มชูกำลัง ซิบด้า บีมส์, เครื่องดื่ม ชูกำลัง กระทั่งแดง.. ฯลฯ

สำหรับรถหนัางขายยา ซึ่งหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จัดแสดงไว้เป็นส่วนหนึ่งของพิพิธภัณฑ์ ภาพยนตร์ไทยนั้นคือ รถฉายหนัางขายยาของห้างขายยาเพ็ญภาค ตราพระยานาค นับเป็นรถหนัางขายยา ที่มีอายุเก่าแก่ที่สุดคันหนึ่งของประเทศไทย รถหนัางขายยาคันนี้ นายเจือ เพ็ญภาคกุล เจ้าของห้างขายยา เป็นผู้คิดจัดทำขึ้น โดยซื้อรถจ๊อบบี้ห้อ "คอตจ" ซึ่งเป็นรถที่ดัดแปลงมาจากรถยนต์ของกองทัพสหรัฐอเมริกา ในสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่สหรัฐอเมริกา นำออกขายทอดตลาดหลังเลิกสงคราม แล้วมาดัดแปลงเป็นรถสำหรับเร่ฉายหนัางและขายยาต่างๆ ของห้างขายยาเพ็ญภาคมาตั้งแต่ราวปี 2492 เป็นต้นมา รถคันนี้เคยตระเวนไปฉายหนัางขายยาทั่วทุกภาคของประเทศไทย แล้ว ก่อนจะชำรุดทรุดโทรมและถูกปลดระวางไปในช่วงปี 2520 แต่ห้างฯ ก็ยังเก็บไว้ที่สวนแห่งหนึ่ง ย่านคลอง 3 รัชสิต ปทุมธานี โดยหวังว่า จะบูรณะเป็นพิพิธภัณฑ์ของห้างฯ ในอนาคต

ต่อมาเมื่อหอภาพยนตร์แห่งชาติ กรมศิลปากร ได้สร้างพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทยขึ้นเมื่อปี 2543 จึงได้ติดต่อขอรับบริจาครถฉายหนัางขายยาคันนี้จากบริษัทห้างขายยาเพ็ญภาค (ตราพระยานาค) จำกัด ซึ่ง คุณสุรชัย ไทยชาติ ผู้จัดการฯ ก็ยินดีบริจาครถคันดังกล่าวให้แก่พิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทย

หอภาพยนตร์แห่งชาติ ได้พยายามหาช่าง ทำตู้ซ่อมและบูรณะรถคันนี้ ซึ่งชำรุดทรุดโทรมอย่างมาก ให้คืนกลับสู่สภาพใกล้เคียงและให้สามารถใช้งาน ได้ดั้งเดิม แต่ด้วยความที่ขณะนั้นไม่มีเงินงบประมาณสนับสนุนจากทางราชการ จึงทำให้การบูรณะรถหนัางขายยาทำไม่สำเร็จ กระทั่งเวลาล่วงเลยยึดเยื่อไปจนถึงปี 2547 คุณประสิทธิ์ ศิลปภักดิ์ ผู้จัดการบริษัทอิชูอึ้งง่วนได้สุพรรณจำกัด ซึ่งเคยเป็นเจ้าหน้าที่หอภาพยนตร์แห่งชาติรุ่นบุกเบิกเมื่อ 20 ปีก่อนทราบเรื่อง จึงขันอาสานำรถหนัางขายยาคันนี้ไปดำเนินการบูรณะซ่อมแซมให้เองที่จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้เวลาหนึ่งปีเต็มจึงสำเร็จพร้อมกับส่งมอบแก่หอภาพยนตร์แห่งชาติในวันที่ 21 มกราคม 2549 ที่ผ่านมา

จากนั้นเป็นต้นมา รถหนัางขายยาคันนี้จึงกลับมามีชีวิตชีวาเสมือนหนึ่งเวลาที่ผ่านมาไปกว่า 60 ปี ยุคที่หนัางขายยากำลังรุ่งเรืองได้ย้อนอดีตกลับมาให้ผู้คน ได้รำลึกนึกถึง หลายท่านได้เห็นรถหนัางขายยาตระเวนไปสาธิตการฉายหนัางขายยา ไม่ว่าจะเป็นรายการทางโทรทัศน์ สถานที่สำคัญอย่างเช่น ตลาดร้อยปีสามชุก ย่านสยามสแควร์ ฯลฯ

นี่แหละครับ..

รถหนัางขายยา ของดีอีกชิ้นหนึ่งของพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทย

19 มีนาคม 54 ลานดารา

พันทนา ฤทธิไกร

ม.ล.สุรียวัธ สूरียง

พันทนา ฤทธิไกร หรือ กฤติยา ลาดพันทนา หนุ่มขอนแก่นที่ชอบดูหนังเป็นชีวิตจิตใจและไม่ฝันที่จะเล่นหนัง เข้าวงการภาพยนตร์ในบทตัวประกอบ อาศัยความสามารถเฉพาะตัวที่มีฝีมือในทางเล่นบทคิวบู๊ได้โดดเด่น สไตลส์บู๊ซลิมสมเงินทอง จึงสร้างภาพลักษณ์ให้ตนเองโดดเด่นขึ้นมากกว่าตัวประกอบคนอื่นๆ จากนั้นจึงเริ่มเดินตามฝัน พอร์มที่มักแสดงคิวบู๊ที่แสดงได้เหมือนจริง ดีไซน์ฉากบู๊ เต๋อต่อให้ดูเด็ดเผ็ดมันกว่าฉากบู๊ในหนังไทยยุคก่อน ๆ เริ่มสร้างหนังเอง แสดงเองและกำกับเอง จนมีชื่อเสียงโด่งดังและยังปั้น จา พนม เดินตามรอยอีกคน

พันทนา ปรากฏตัวในหนังบู๊ของ คมน์ อรรถเดช ในเรื่อง ไอ้ผาง รพท. (2525), พยัคฆ์โยก (2526) ซ้ำมากับพระ (2527) ฯลฯ จากนั้นจึงเริ่มมือสร้างภาพยนตร์และแสดงภาพยนตร์เรื่อยมาในบท "พระเอกนักบู๊" ในเรื่อง เกิดมาลุย (2529) ซึ่งทำให้แฟนหนังบู๊จดจำชื่อพันทนาไม่รู้ลืม พันทนาแสดงภาพยนตร์ไว้เป็นร้อยๆ เรื่อง เช่น ซิ่ง ริ่ง ลุย (2529) ปลูกมันขึ้นมาฆ่า (2530) เกิดมาลุย ภาค 2 (2530) เพชรลุยเพลิง (2531) คนหินจอมทรทศ (2531) เพชฌฆาตเดนสงคราม (2531) ลำเพลินโหด (2532) โหดตามสั่ง (2532) โหดตามคิว (2532) ปลูกมันขึ้นมาฆ่า 2 ตอน ลูกขึ้นมาลุย (2532) เสียงตาย (2532) เพชฌฆาตคำ (2533) ไอ้เพชร บขส. (2533) กองทัพเถื่อน (2533) ปลูกมันขึ้นมาฆ่า 3 ตอน จะเอมีหัวขาด (2533) เถื่อนอัดดับ (2533) เจาะนรกแดงศึก (2533) ดั่งเกเดียด (2534) เจ้าทรงปืน (2534) ลุยทะเลฟ้า (2534) พี่นักร้องน้องนักเลง (2534) พยัคฆ์ร้ายเชียงซุน (2534) สงครามผี (2534) ปลูกมันขึ้นมาพิทักษ์ (2534) ล้างเมืองคนดู (2535) สิงห์สยาม (2535) อสูรกาย คนไม่โชคน (2536) ชูตมรณะ มันส์เต็มพิทักษ์ (2536) ปลัดบ้านนอก (2536) พยัคฆ์ร้ายเชียงซุน 2 (2537) ควางเธอมาปล้น (2537) ปลูกมันขึ้นมาฆ่า 4 (2537) ซ้ำมากับปืน (2538) คนดิบเหล็กนักพิ (2539) คนลูกทุ่ง (2539) เชียงซุน 3 พยัคฆ์ร้ายครกแตก (2540) ภูตคาถาถล่มคน (2540) ฯลฯ

ม.ล.สุรียวุฒิ สุริยะ ชื่อเล่นว่า ปุ้ม เป็นทายาทสาวของ ม.ร.ว. ฐิติสาร สุริยะ และ นางอัมพร ประทีปเสน ซึ่งเป็นอดีตผู้สร้างและผู้กำกับภาพยนตร์ ส่วนมารดาเป็นนักร้องเก่าแก่ของวงการ ม.ล.สุรียวุฒิ เริ่มเข้าวงการภาพยนตร์เมื่อปี 2525 ด้วยการแสดงเป็นนางเอกนักบู๊โลดโผนในเรื่องเพชรตัดหยก (2525 สรพงศ์-ฉีเส้าเฉียน-นันทิตา) ซึ่งสร้างโดย คมน์ อรรถเดช ผู้กำกับภาพยนตร์ชื่อดังและเพียงเรื่องเดียว ม.ล.สุรียวุฒิ ก็คว้ารางวัลตุ๊กตาดมจันดาวรุ่งฝ่ายหญิงมาครอง ต่อมาได้รับฉายาว่าเป็น นางเอกนักบู๊

ผลงานภาพยนตร์ที่โดดเด่น เช่น ลูกสาวนักรบ (2525 ฑูณ) เพลงภูหลวง (2525 สรพงศ์-ฑูณ) ใฝ่ฝัน ร.ฟ.ท. (2525 สรพงศ์) ริงมาเดียด (2525 สรพงศ์-สมบัติ-พองเจตน์) 7 พระกาฬ (2526 ฑูณ-สมบัติ) เท่ต่าง (2526 สรพงศ์) สาวแคตเดี่ยว (2526 สรพงศ์) ความหาโทษ (2526 สรพงศ์) พยัคฆ์ยี่เก (2526 สรพงศ์-ฉีเส้าเฉียน-เดวิดเจียง) ยอดพยัคฆ์นักเพลง (2526 สรพงศ์) เจ้าสาวนักรบ (2526 ฑูณ) แหกนรกเวียดนาม (2526 สรพงศ์) ลูกสาวเจ้าพ่อ (2526 ฑูณ) ไร่ ป.4 ไม่มีเส้น (2526 สรพงศ์) สิงห์ด่านเกวียน (2526 สรพงศ์) สิงห์รอบรรทุก 2 (2527 สรพงศ์) ยันต์สู้ปืน (2527 สรพงศ์) หน่วย 123 (2527 สรพงศ์), คาดเชือก (2527 สรพงศ์) เหล็กเพชร (2527 สรพงศ์) แคนป่าแตก (2527 ฑูณ) ทับทิมโทน (2528 บิณฑ์) มือปืนคาราบาว (2528 ทรงพล) คนดีที่บ้านด่าน (2528 บิณฑ์) ปลัดเพชร บ่อพลอย (2528 บิณฑ์-สมบัติ) มือปราบมหากาฬ (2529 สรพงศ์) สิงห์ต้องสู้ (2529 สรพงศ์) ชิง รัง ลุย (2529 รณ-พันนา) ปลุกมันขึ้นมาฆ่า (2530 พันนา) สู้กับผีหนีไม่ได้ (2531 ธนา) นักรบคำ (2531 สรพงศ์-รณ) คนหินจอมทรทศ (2531 รณ-พันนา) โหดตามคิว (2532 เล็ก-พันนา) เกื่อนอัดดับ (2533 พันนา) กองทัพเถื่อน (2533 พันนา) เกิดมาลุย 3 อัดเต็มพิกัด (2533 พันนา) ตั้งเกเดียด (2534 พันนา) เพชฌฆาตคำ 2 ตอน ล่าสาวพันลู่ดู (2535 พันนา) ฯลฯ

วันเสาร์ที่ 19 มีนาคม 2554 เวลาบ่าย 2 โมงถึง 5 โมงเย็น 2 พระเอก-นางเอกนักบู๊จะมาร่วมสร้างประวัติศาสตร์ประทับรอยพิมพ์มือ-พิมพ์เท้า บนลานดาว

9 เมษายน 54 ลานดารา

ต้น วงศกร-กบ อนุสรฯ

กับตำนาน

“วันวาน..สู่สยามสแควร์”

กลางปี 2526 มีหนังอยู่เรื่องหนึ่งที่ทำให้เกิดกระแสหนังวัยรุ่นขึ้นมา. เมื่อถึงวันนี้ ก็ต้องบอกว่า หนังเรื่องนั้นกลายเป็น “ตำนาน” ไปแล้ว หนังเรื่องที่ว่าก็คือ “วันวานยังหวานอยู่” ซึ่งกำกับการแสดงโดย ศุภักษร เจ้าเดิมผู้ถนัดกับหนังรักนักศึกษา นอกจากหนังจะใช้นางเอกวัยรุ่นหน้าหวานๆ เซียวเสน่ห์อย่าง นิด อรพรรณ พานทอง แสดงนำแล้ว ก็ยังมีการนำนักร้องนักดนตรีจากวงดนตรีแม่คินทอซ ซึ่งกำลังโด่งดังพร้อมด้วยเพลงเพราะเข้าไปผสมผสานอยู่ในภาพยนตร์ จึงทำให้หนังโด่งดังเกินคาด กลายเป็นกระแสไปจนต้องมีการสร้างภาคต่อ “วันนี้ยังมีเธอ” ตามมาอีกเรื่องหนึ่ง

วันเสาร์ที่ 9 เมษายน 2554 นี้ หอภาพยนตร์ฯ ย้อนตำนาน “วันวานยังหวานอยู่” บนลานดารา โดยเชิญ ต้น วงศกร รัชมิทัต หรือ ต้น แม่คินทอซ หนึ่งในพระเอกวันวานยังหวานอยู่ วันนี้ยังมีเธอ สยามสแควร์ มาร่วมสร้างประวัติศาสตร์ประทับใจรอยพิมพ์มือ-พิมพ์เท้า พร้อมกับ กบ อนุสรฯ จันทรงษ์ นางเอกวัยรุ่นอีกคนที่ซังกวามาโล่ๆ กันในปี 2527

กบ อนุสรฯ เข้าวงการเปิดตัวแสดงภาพยนตร์ซึ่งศุภักษรเป็นผู้กำกับการแสดงในเรื่อง หุตุหัวใจไว้ที่รัก (2527 ปรีชา ชนะภัย) และมีชื่อเสียงโด่งดังยิ่งขึ้นจากเรื่อง สยามสแควร์ (2527) ที่แสดงคู่กับ ต้น วงศกร และวงแม่คินทอซ จากนั้น กบ อนุสรฯ ก็มีผลงานภาพยนตร์ เช่น เคาท์ดาว (2528 สมประสงค์), กว่าจะถึงวันนั้น (2528 พลวัฒน์), สามล้อ ซี.๕ (2528), เพื่อน (2529 เรวดี), ลุยร่ามร่า (2529 บิลท์-เอกพันธ์), สองโหลยี่สิบห้า (2529 พลวัฒน์), มีหน้หูลุม (2534) สมปรารถนา (2537 ต.ญ.ศิริวรรณ), แพนชั่น (2546)

ข่าวกิจกรรม หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

กิจกรรมเดือนมกราคม 2554

วันเด็กแห่งชาติ

เมื่อวันเสาร์ที่ 8 มกราคม 2554 หอภาพยนตร์ฯ จัดกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ 2 แห่งคือ ที่โรงภาพยนตร์ศรีศาลายาให้เด็กๆ ได้เที่ยวเล่น ได้ศึกษาเรียนรู้ประวัติศาสตร์หนังไทย ทั้งเด็กและผู้ปกครองต่างตื่นตากับ “ลานดาราศาสตร์” ที่ต้องเดินอ่านดูว่า ใครเป็นเจ้าของรอยพิมพ์มือเหล่านั้น ไม่แพ้กับในพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทยที่โตเกียว ต่างตื่นตาไปกับเรื่องราวประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ไทย บรรยากาศเต็มไปด้วยความสนุกสนาน แถมยังมีของให้เล่นอีกหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นรถหนังกายยา ตัวกระต๊อบ หนังสักรบ หรือจะเป็นการฉายหนังจอผ้าเช็ดหน้า ปิดท้ายด้วยการเล่นเกมส่ตอบปัญหาชิงรางวัลส่วนอีกแห่งหนึ่งคือ ที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร สนามหลวง โดยนำภาพยนตร์สารคดีกำเนิดวันเด็กแห่งชาติ และหนังเด็กไทยในอดีตฉายให้ชม ณ ห้องดำรงราชานุภาพ ฟรีตลอดทั้งวัน ส่วนด้านนอก มีสาธิตการฉายหนังกลางแปลงจอเล็ก จากเครื่องฉายหนังขนาด 35 มม. และ 16 มม. เพื่อให้เด็กๆ ได้เรียนรู้ถึงวัฒนธรรมการดูหนังเมื่อ 30-40 ปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ ยังมีการตอบปัญหาชิงรางวัลของที่ระลึกจากหอภาพยนตร์ฯ อีกด้วย

วันเกิดเพชร

เมื่อค่ำวันที่ 19 มกราคม 2554 นายโดม สุขวงศ์ ผู้อำนวยการหอภาพยนตร์ฯ และคณะได้ไปร่วมอวยพรวันคล้ายวันเกิดของ เพชร เขวราชฤทธิ์ นางเอกชื่อดังในอดีต ซึ่งปีอายุ 68 ปี ณ บ้านพักในซอยโรงพยาบาลแพทย์ปัญญา ถนนรามคำแหง โดยในงานมีเพื่อนนักแสดงร่วมรุ่นเดียวกับเพชร นักแสดงรุ่นน้องและกลุ่มแฟนเพลงของ ชรินทร์ นันทนาคร มาร่วมอวยพรกันอย่างคับคั่ง

RS มอบฟิล์ม

เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2554 บริษัท อาร์.เอส. โปรโมชัน จำกัด มอบฟิล์มภาพยนตร์ไทย รูปภาพแผ่นสไลด์ ของที่ระลึกและอุปกรณ์ประกอบฉากจากภาพยนตร์ไทย ให้แก่หอภาพยนตร์ฯ เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของผู้ที่สนใจต่อไป

กอล์ฟ อัครา อมาตยกุล คนที่ 105 บนลานดาราศาสตร์

บ่าย 2 โมง วันเสาร์ที่ 15 มกราคม 2554 กิจกรรมลานดาราศาสตร์แรกของปีนี้ก็เริ่มขึ้น แฟนคลับดาราศาสตร์และหอภาพยนตร์ฯ ต่างตื่นตื้นที่ได้พบและสัมผัสกับตัวจริง เสียงจริง ของพระเอกหนุ่ม กอล์ฟ อัครา อมาตยกุล ซึ่งเดินทางมาพร้อมกับคุณแม่ที่ใครๆ ก็นึกว่าเป็นพี่สาว เมื่อมาถึงสื่อมวลชนที่มาเฝ้าตั้งแต่เที่ยงวัน ก็รุมล้อมสัมภาษณ์ กอล์ฟถึงความรู้สึกกับงานประวัติศาสตร์แบบนี้ ก่อนที่จะเปิดโอกาสให้กอล์ฟเข้าไปถ่ายหนังที่โรงถ่ายแบล็ค มารีอา ที่สร้างไว้ให้คนสำคัญร่วมแสดง จากนั้นนายโดม สุขวงศ์ ผู้อำนวยการหอภาพยนตร์ฯ ก็นำกอล์ฟ คุณแม่และแขกผู้มีเกียรติพร้อมด้วยสื่อมวลชนเข้าเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทย ก่อนที่จะออกมาประทับรอยพิมพ์มือ-พิมพ์เท้า ณ ลานดาราศาสตร์ท่ามกลางความยินดีของแฟนๆ ที่มาร่วมงานกันอย่างคับคั่ง จากนั้นก็ถึงรายการชมภาพยนตร์ต้อนรับดาราศาสตร์ ซึ่งเป็นการนำผลงานภาพยนตร์ที่กอล์ฟ แสดงไว้มาตัดต่อฉายให้ชม ปิดท้ายด้วยรายการสนทนาเปิดใจกับกอล์ฟและถ่ายรูป ขอลายเซ็นไว้เป็นที่ระลึก

แอ๊ด ตลาดพลู

เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2554 แอ๊ด ตลาดพลู นักเขียนชื่อดังในวงการนิตยสารบันเทิงของไทย มอบหนังสือดาราศาสตร์ในอดีตและต้นฉบับภาพถ่ายดาราศาสตร์เป็นจำนวนมากให้แก่หอภาพยนตร์ฯ เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของผู้ที่สนใจต่อไป

ข่าวกิจกรรม หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

เปิดเทศกาลภาพยนตร์สารคดีนานาชาติ ศาลายา ครั้งที่ 1

เมื่อวันที่ 13-23 มกราคม 2554 หอภาพยนตร์ฯ จัดเทศกาลภาพยนตร์สารคดีนานาชาติ ศาลายา ครั้งที่ 1 ขึ้น ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา โดยคัดเลือกภาพยนตร์สารคดีจากหลากหลายประเทศเช่น ไทย ญี่ปุ่น อิหร่าน เกาหลี แคนาดา จีน อินเดีย มองโกเลีย ฯลฯ มาฉายให้ชมฟรีกันอย่างเต็มอิ่ม โดยมีประธานคณะกรรมการบริหารหอภาพยนตร์ฯ ทำพิธีเปิดเทศกาลภาพยนตร์สารคดีนานาชาติ ในช่วงเย็นวันที่ 13 มกราคม 2554 นอกจากนี้ ในคืนวันที่ 14 มกราคม ยังมีการแสดงคอนเสิร์ตวงดนตรีไทย-มุสลิม Baby Arabia ณ ลานสรรพศาสตร์

TK park ก้าวสู่ปีที่ 7

เมื่อปลายวันที่ 21 มกราคม 2554 กลุ่มงานประชาสัมพันธ์ หอภาพยนตร์ฯ ร่วมแสดงความยินดีกับการเข้าสู่ปีที่ 7 ของอุทยานการเรียนรู้ TK park ณ ชั้น 8 ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ โดยในวันดังกล่าวมีพิธีเปิดงาน 6th Anniversary TK park Learning Society, Ready to Continue ร่วมขับเคลื่อนการเรียนรู้สู่สังคมไทย ประกอบด้วยงานนิทรรศการและสื่อสร้างสรรค์ การเสวนา การแสดงจากเยาวชนและภาคีเครือข่ายและการมอบรางวัลแฟนพันธุ์แท้ TK park นอกจากนี้ ยังมีโครงการจัดฉายภาพยนตร์ร่วมกับหอภาพยนตร์ฯ อีกทุกเดือนด้วย

DOJO เก็บป้ายเก่า "หอภาพยนตร์แห่งชาติ"

เมื่อวันที่ 10-12 มกราคม 2554 กลุ่มนักสร้างหนังสือสารคดีชาวไทยและชาวต่างประเทศ เข้าอบรม เรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างหนังสือสารคดี ที่หอภาพยนตร์ฯ โดยก่อนเข้าหลักสูตรนั้น ได้เข้าเยี่ยมชมกิจการและการทำงานต่างๆ ของหอภาพยนตร์ฯ กระทั่งวันสุดท้ายของการอบรม จึงได้ร่วมกับทำป้ายอนุสรณ์ชนูปถัมภ์ ปกุดต้นไม้ ทำความสะอาดสถานที่ แต่ที่โดนใจผู้เข้าอบรมมากที่สุดคือ การได้รับมอบหมายให้เป็นผู้เก็บป้าย "หอภาพยนตร์แห่งชาติ" ที่ปักอยู่ริมรั้วด้านนอกตั้งแต่ย้ายที่ทำการหอภาพยนตร์ฯ มาจากถนนเจ้าฟ้า แล้วส่งมอบป้ายนี้ให้กับพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทย โดยป้ายดังกล่าวนี้ทำขึ้นตั้งแต่ปี 2527 ปัจจุบันไม่ใช้แล้วเนื่องจากการเปลี่ยนเป็นองค์การมหาชน

นักเรียน นักศึกษาเยี่ยมชม

เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2554 คณะครูอาจารย์ นักเรียนโรงเรียนครุณสิกษาลัย ได้เข้าเยี่ยมชมหอภาพยนตร์ฯ โดยโรงภาพยนตร์ศรีศาลายาได้ฉายภาพยนตร์สำคัญในอดีตให้ผู้เข้าชมได้ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมาของภาพยนตร์ งานเบื้องหลังการสร้างภาพยนตร์ หลังจากนั้น จึงได้เข้าเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทย ชมข้าวของเครื่องใช้ เครื่องมืออุปกรณ์ประกอบฉากจากภาพยนตร์เรื่องต่างๆ

ข่าวกิจกรรม หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

กิจกรรมเดือนกุมภาพันธ์ 2554

โรงเรียนเทพสิทธิ์

เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2554 นักเรียนชั้น ม.5 โรงเรียนเทพสิทธิ์ ถนนรามคำแหง ซึ่งเรียนวิชาวรรณกรรมไทยในสื่อภาพยนตร์ ได้เข้าชมภาพยนตร์ ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงภาพยนตร์ไทยในอดีตที่สร้างจากวรรณกรรมต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนทักษะประสบการณ์นอกห้องเรียนผ่านสื่อภาพยนตร์ตามหลักสูตรของอาจารย์ผู้สอนซึ่งจัดทําเป็นที่ 7 แล้ว

มหาวิทยาลัยอนุบุรี

เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2554 นักศึกษาและอาจารย์ มหาวิทยาลัยอนุบุรี จัดกิจกรรมทัศนศึกษานอกสถานที่ ในหัวข้อ ตามรอยศิลปวัฒนธรรมไทย ณ หอภาพยนตร์ฯ ในกรณีนี้ได้เข้าชมภาพยนตร์ ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา โดยฉายภาพยนตร์ที่สื่อถึงศิลปวัฒนธรรมหลากหลายเรื่องให้ชม จากนั้นจึงเข้าชมพิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทย

ราชชมงคลกรุงเทพ

เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2554 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาเทคโนโลยีการถ่ายภาพและภาพยนตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชชมงคลกรุงเทพ ได้เข้าชมภาพยนตร์เพื่อศึกษาข้อมูลประวัติความเป็นมาของหอภาพยนตร์ฯ ห้องสมุดโสทรทัศนสถาน เขต ทรงศรี พิพิธภัณฑ์ภาพยนตร์ไทย ตลอดจนโรงภาพยนตร์ศรีศาลายา เพื่อทำรายงานประกอบการเรียน

ราชชมงคลพระนคร

เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2554 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาเทคโนโลยีการโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชชมงคลพระนคร ได้เข้าชมภาพยนตร์เพื่อศึกษาข้อมูลประวัติความเป็นมาของหอภาพยนตร์ฯ ห้องสมุดโสทรทัศนสถาน เขต ทรงศรี เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการนำเสนออาจารย์โน้มน้าเรียนต่อไป

ประชุมครู "โรงหนังโรงเรียน"

เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2554 หอภาพยนตร์ฯ เปิดตัวโครงการ "โรงหนังโรงเรียน" โดยเชิญครูอาจารย์โรงเรียนต่างๆ ในจังหวัดนครปฐม มาร่วมประชุมเพื่อรับฟังแนวนโยบายการจัดการจัดกิจกรรมและการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ปิดท้ายด้วยการฉายตัวอย่างภาพยนตร์บางส่วนของโครงการกิจกรรมดังกล่าวให้ชม

ข่าวกิจกรรม หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

ทูน-มนัสชนก คนที่ 106-107

เมื่อวันเสาร์ที่ 19 กุมภาพันธ์ 2554 เวลาบ่าย 2 โมง ทูน หิรัญทรัพย์ พระเอกจากหนังเรื่อง แก้ว ปี 2523 และมนัสชนก สงศรีสุข นางเอกจากเรื่อง แกร่ง ปี 2521 เดินทางมาร่วมกิจกรรมลานดาราร อีกหนึ่งของประวัติ-

ศาสตร์หนังไทย ท่ามกลางแฟนภาพยนตร์ให้การต้อนรับกันอย่างคับคั่ง

ทูน หิรัญทรัพย์ พระเอกลูกครึ่งหนุ่มนักเขียนนอก ขณะเปิดบริษัททำโฆษณาที่ถูก เบ๊ยก โปสเตอร์ ผู้กำกับชื่อดังดึงมาเป็นพระเอกหนังเรื่อง แก้ว (2523) คู่กับ ลินดา คำฉัญเจริญ จึงเป็นที่รู้จักและต่อมามีชื่อเสียงในบทลูกทะเล้น ร่าเริง โดยเฉพาะมี เนาวรัตน์ ยุทธะนันท์ หรือ จารุณี สุขสวัสดิ์ มาแสดงประกบ สร้างความประทับใจให้กับแฟนภาพยนตร์ในยุคนั้นเป็นอย่างมาก

ทูนมีผลงานภาพยนตร์อีกเป็นร้อย ๆ เรื่องเช่น กากิ (2523) ไซ้ลูกเซย (2524) เซลยศักดิ์ (2524) ลูกสาวกำนัน (2524) แก้วดาตี (2524) คุณปู่ชู้ซ่า (2524) อาจารย์ไทย (2524) เกียรติศักดิ์ทหารเสือ (2526) ม่าโลกบันเทิง (2527) ฯลฯ มนัสชนก เริ่มถ่ายแบบตั้งแต่ยังเรียนอยู่ที่กรุงเทพมหานคร ถูก ทาบทาหมจาก ไมค์ โพธิ์นาน หนุ่มนักโฆษณาขณะทำงานเป็นประชาสัมพันธ์ธนาคารเอเชีย ให้เป็นนางเอกหนังเรื่อง แกร่ง (2521) คู่กับ โพธิ์จรูญ สังวรวิบุตร พระเอกชื่อดังในขณะนั้น...เพียงเรื่องเดียวที่ถูกพูดถึงอย่างกว้างขวาง แม้จะอยู่ในวงการภาพยนตร์ไม่นาน แต่ชื่อของ “มนัสชนก” ก็เป็นที่จดจำของแฟนภาพยนตร์ในยุคนี้ ภาพยนตร์ที่แสดงไว้ เช่น เพลงตะวันอันตราย (2522) พ้อจำ (2523) ชังแดง (2524) 5 คม (2524)

ย้ายหัวรถจักร

เมื่อเย็นวันศุกร์ที่ 25 กุมภาพันธ์ 2554 หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) เดินทางไปขนย้ายหัวรถจักรไอน้ำ C56 ของการรถไฟแห่งประเทศไทยที่ใช้ในสมัยสงครามโลก ซึ่งจัดแสดงอยู่ที่ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา (ท้องฟ้าจำลอง) หลายปีแล้ว ต่อมาท้องฟ้าจำลองได้บริจาคแก่หอภาพยนตร์ฯ เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดนิทรรศการถาวร “กองภาพยนตร์เผยแผ่ข่าวกรรมรถไฟหลวง” ณ หอภาพยนตร์ฯ ศาลายา ต่อไป

การดำเนินการขนย้ายเริ่มตั้งแต่เวลาประมาณหกโมงเย็น โดยใช้รถเทรลเลอร์บรรทุกหัวรถจักรคันดังกล่าวออกจากท้องฟ้าจำลองเวลาประมาณสิบโมงเช้าของวันเสาร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2554 ถึงหอภาพยนตร์ฯ ในบ่ายวันเดียวกัน

อุดม อุดมโรจน์...โปรดทราบคิดถึงมาก

อุดม อุดมโรจน์ เกิดเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ.2496 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนอำนวยการศิลป์ และปริญญาตรีจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

อุดมเริ่มเข้าสู่วงการภาพยนตร์จากการเป็นผู้กำกับศิลป์ให้แก่วงการภาพยนตร์เรื่อง เทพธิดาโรงงานของยุทธนา มุกดาสนิท และมีโอกาสทำงานร่วมกับผู้กำกับชั้นนำหลายคน อาทิ เบ็ญจ โปสเตอร์, เพ็ญพล เชยอรุณ และรุจน์ รณภพ

ผลงานชิ้นแรกของอุดมในฐานะผู้กำกับภาพยนตร์คือ "โปรดทราบ...คิดถึงมาก" (2529) หนึ่งไม่ประสบความสำเร็จด้านรายได้ แต่ด้วยตัวหนังที่มีเนื้อหาสาระพอสมควรรวมทั้งมีลักษณะเฉพาะตัวบางอย่าง อุดมจึงเป็นที่คาดหวังของแฟนหนังในผลงานเรื่องต่อไป

พ.ศ.2533 อุดมกลับมาพร้อมกับผลงานภาพยนตร์เรื่อง "ปุกปุย" ซึ่งถือว่าเป็นการทวนกระแสของวงการภาพยนตร์ในยุคหนึ่งทีเดียว เพราะท่ามกลางภาพยนตร์ไทยที่ออกฉายในช่วงเวลานั้นซึ่งอุดมไปด้วยหนังบู๊และหนังผีเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือหนังโป๊ ซึ่งกว่า "ปุกปุย" จะหาโรงฉายได้ก็กินเวลานานพอสมควร

เพราะในยุคนั้นมีหนังไทยไม่มากนักที่มีเด็กเป็นตัวละครหลัก หรือเป็นหนังที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเด็กโดยแท้จริง อันเป็นผลมาจากข้อจำกัดของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยที่ต้องทำงานแข่งกับเวลาและการที่เด็กมีสมาธิในการถ่ายทำน้อยกว่าผู้ใหญ่ นั่นหมายถึงการใช้เวลาการถ่ายทำที่นานขึ้น ซึ่งย่อมแปรผันโดยตรงกับต้นทุนการสร้าง รวมไปถึงหนังเด็กที่ได้รับการกล่าวขานมาก่อนนั้น เช่น "เพื่อนรัก" และ "มีเสื้อและดอกไม้" ต่างก็ไม่ประสบความสำเร็จด้านรายได้ "เด็ก" จึงกลายเป็นยาขมสำหรับหนังไทย

แต่อุดมก็ทำหนังเรื่อง "ปุกปุย" ออกมาจนสำเร็จ และหนังประสบความสำเร็จด้านรายได้พอสมควร คือ 8 ล้านบาท คิดอันดับ 1 ใน 5 ของหนังทำเงินในพ.ศ.นั้น และอาจถือเป็นปรากฏการณ์การก่อเกิดของหนังฟิล์มบู๊ในเมืองไทยเรื่องแรกๆก็ได้ ด้วยเนื้อหาที่ดูเหมือนจะเหงาและหม่นเศร้า แต่เมื่อฮิลล์กลไปแล้วส่วนเติมไปด้วยความอบอุ่นและความหวัง และตัวละครเด็กในหนังอย่าง "ว่าว" และ "ซิซา" ต่างอยู่ในใจของผู้ชมมาจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งอุดมเคยให้สัมภาษณ์ถึงหัวใจของหนังเรื่อง "ปุกปุย" ว่า **"คอนเซ็ปต์มันง่ายๆแค่ Please take care of your children"**

"ปุกปุย" ได้รับรางวัลดนตรีประกอบยอดเยี่ยมจากชมรมวิจารณ์บันเทิง รางวัลผู้แสดงประกอบหญิงยอดเยี่ยมจากชมรมวิจารณ์บันเทิง รางวัลดนตรีประกอบยอดเยี่ยมจากสมาคมผู้สื่อข่าวบันเทิง (รางวัลตุ๊กตาทอง) รางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยมสาขาส่งเสริมครอบครัวจากสอวชช.จากสื่อมวลชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ยังเป็นตัวแทนภาพยนตร์ไทยเข้าร่วมในโครงการสัปดาห์ภาพยนตร์อาเซียนครั้งที่ 3 ที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ เป็นตัวแทนภาพยนตร์ไทยเข้าร่วมประกวดในงานโตเกียวอินเตอร์เนชันแนล ฟิล์ม เฟสติวัล 1991 ที่ประเทศญี่ปุ่น

จากนั้นอุดมมีผลงานเรื่องต่อมาคือ "บุญตั้งไข่" (2535) ก่อนจะสร้างความแปลกใหม่ให้กับวงการภาพยนตร์ไทยด้วยหนังรักโรแมนติกระหว่างมนุษย์กับแวมไพร์ใน "คู่แท้ 2 โลก" (2537) ซึ่งประสบความสำเร็จได้ทั้งเงินและกล่อง โดยคว้ารางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, ผู้กำกับภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, ผู้แสดงสมทบชายยอดเยี่ยม และบทภาพยนตร์ยอดเยี่ยม จากชมรมวิจารณ์บันเทิง

อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่ "คนป่วนสายฟ้า" (2540) ชื่อของ อุดม อุดมโรจน์ ก็ห่างหายจากวงการภาพยนตร์ไปนานเกือบสิบปี โดยเขาได้ผันตัวเองไปเป็นโปรดิวเซอร์ให้กับภาพยนตร์เรื่อง "เก้าพระคุ้มครอง" รวมไปถึงละครทีวี ก่อนจะหวนสู่จอเงินอีกครั้งในปี 2549 กับภาพยนตร์เรื่อง "มากับพระ" และภาพยนตร์เรื่อง "บังเอิญ...รักไม่สิ้นสุด" เมื่อ 2 ปีก่อน ซึ่งไม่มีใครคาดคิดมาก่อนว่านี่จะเป็นบทบาทในฐานะผู้กำกับภาพยนตร์เรื่องสุดท้ายของเขา

อุดม อุดมโรจน์ เสียชีวิตเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2554 ด้วยโรคไวรัสตับอักเสบบี โรคที่เขาตรวจพบมาตั้งแต่ปี 2546

เพื่อเป็นการรำลึกต่อการจากไปของอุดม อุดมโรจน์ ซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิด "ว่าว" และ "ซิซา" แห่ง "ปุกปุย" ให้โลดแล่นอยู่ในหัวใจของผู้ชมมากกว่าสองทศวรรษ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จึงจัดฉายภาพยนตร์เพื่อรำลึกถึงอุดม อุดมโรจน์ ระหว่างวันที่ 5-12 มีนาคม 2554

"...ถึงเขาจะเป็น อุดม เด็กเลว หรือ อุดม เพื่อนระอา..ยังงี้ก็ตาม แต่กับเพื่อนพี่น้องที่คบหากันอยู่... อุดมเป็น คนป่วยสายฟ้า ที่เพื่อนพี่น้อง พี่รักไม่สิ้นสุด ... อีตอณอยู่ก็ดำกันเจ็ด...พอปุ๊บปั๊บ ไม่หายใจ...ถามหากันระงม.... เพื่อนแบบนี้ มี "คนเดียว" คว้า ด้วยรัก.."

सानาจิตต์ บางสำวาน.
บ้านคุณซาบา
14 ม.ค. 54

นักเลงฟุตบอล

หลวงอัชฌาติ

นักฟุตบอลทีมชาติสยาม

ฟุตบอลนัดแรกเกิดขึ้นในประเทศไทยเมื่อวันเสาร์ที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2443 การแข่งขันฟุตบอลในยุคนั้นชาวสยามเรียกกันติดปากว่า “หมากเตะ” ซึ่งหนังสือพิมพ์บางกอกใหม่ (Bangkok Time) ฉบับวันพุธที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2443 ได้ลงข่าวว่า “การแข่งขันฟุตบอลตามข้อบังคับของแอสโซซิเอชัน จะถูกจัดให้มีขึ้นในเวลาบ่ายของวันเสาร์นี้ระหว่างบางกอกกับศึกษาธิการ และเล่นกันที่คิงส์คอลเลจ”

คิงส์คอลเลจ ปัจจุบันคือ โรงเรียน ภปร.ราชวิทยาลัย แต่เมื่อถึงวันแข่งขัน ได้ย้ายสนามไปที่ห้องสนามหลวงแทน เพื่อที่จะรองรับผู้ชมได้มากขึ้น ซึ่งผลการแข่งขันปรากฏความตามภาษารายงานข่าวในยุคนั้นว่า “ศึกษาธิการ 2 โกล์ บางกอก 2 โกล์”

ในปี พ.ศ. 2444 กรมศึกษาธิการ กระทรวงธรรมการ ได้จัดการแข่งขันฟุตบอลนักเรียนระดับอายุไม่เกิน 20 ปีขึ้นเป็นหนแรก โดยได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง และมีบางส่วนที่คัดค้านเพราะการเล่นมีการเข้าปะทะที่รุนแรง การแข่งขันในครั้งนั้นใช้ระบบแพ้คัดออก โดยมี 9 สถาบันเข้าร่วมเกม หมากเตะ คือ โรงเรียนราชวิทยาลัย, โรงเรียนแผนที่, โรงเรียนสวนกุหลาบ (ไทย), โรงเรียนสวนกุหลาบ (อังกฤษ), โรงเรียนราชการ, โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์, โรงเรียนกลุ่มพิทยากร, โรงเรียนสายสวัสดิ์ สันฐานคาร, โรงเรียนวัดมหรธรม์ ซึ่งโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์คว้าแชมป์ไปครอง

ในสมัยนั้นผู้เล่นฟุตบอลจะมีคติธรรมในการเล่น คือ **ใจนักเลง, สามัคคี, อาจหาญ และขันติ** คำว่าสามัคคี อาจหาญ ขันติ เราอาจเข้าใจความหมาย แต่...ใจนักเลง...หมายถึง?

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้นิยามคำว่า “นักเลง” (น.) ไว้ว่า ผู้ฝึกฝนในสิ่งนั้นๆ เช่น นักเลงหนังสือ, นักเลงการพนัน, ผู้เกะกะระราน เช่น เป็นนักเลง, นักเลงโต, ก๊ว (ว.) มีใจกว้าง กล้าได้ กล้าเสีย เช่น ใจนักเลง นอกจากนี้พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง “**นักเลงฟุตบอลแสดงความกล้าหาญ**” ซึ่งบทพระราชนิพนธ์ดังกล่าวได้ สดุดี นายตาด เสดะกสิกร (หลวงอัชฌาติ) นักฟุตบอลทีมชาติชุดแรก (23 พฤศจิกายน 2458) ที่ได้แสดงความกล้าหาญในการเข้าช่วยเหลือเพื่อน เสือป่าที่จมน้ำระหว่างการซ้อมรบ ณ พระราชวังสนามจันทร์ ซึ่งปรากฏ รายละเอียดดังความตอนหนึ่งว่า

“...การที่นายตาด เสดะกสิกร ผู้เป็นนักเลงกรีฑาเก่ง ได้สำแดงตน เป็นเสือป่าเก่งด้วยดังนี้ ย่อมจะเป็นพยานแห่งความเชื่อมั่นของข้าพเจ้าที่ได้ เคยมีอยู่แล้วว่า ผู้ที่กล้าในการเล่นฟุตบอลแล้ว ถ้าเมื่อมีโอกาสก็คงสำแดงให้

ปรากฏว่าเป็นคนกล้า นายตาด เสดะกสิกร ได้ประสบ โอกาสเช่นนั้นแล้ว และได้สำแดงตนเป็นคน กล้าจริง เพราะฉะนั้นการที่ได้รับพระราชทานเกียรติยศและได้รับ ทรงชมเชยจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงเป็น สิ่งซึ่งทำให้บังเกิดความชื่นชมยินดี ไม่จำเพาะแต่ใน หมู่เพื่อนเสือป่าด้วยกันทั้งพวกผู้เล่นฟุตบอลและผู้ที่ได้เคย สรรเสริญความสามารถของนายตาด เสดะกสิกร ในสนาม ฟุตบอลก็พลอยพากันชื่นชมยินดีทั่วกันด้วย”

ล่วงเข้าสู่พุทธศักราช 2554 เป็นเวลา 111 ปี นับจากแม่เหล็กของการแข่งขัน พร้อมกับคำว่า “หมากเตะ” ได้จางหายไป เกิดเป็นคำใหม่ที่นิยมใช้กัน คือ “ฟุตบอล”

หรือคำว่า “นักเลงฟุตบอล” จะเจือจางไป ตามกาลที่ผ่านมาดังเช่นคำว่า “หมากเตะ”

เอื้อเพื่อข้อมูลโดย
คุณจิรัฐ จันทะเสน
สมาคมประวัติศาสตร์ฟุตบอลแห่งประเทศไทย

กรุงเทพฯ ทรัก

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี เสด็จขึ้นครองราชสมบัติ เมื่อวันที่ 6 เมษายน พุทธศักราช 2325 นับเป็นปีที่ 1 แห่งรัตนโกสินทร์ศก

และในวันอาทิตย์ ขึ้น 10 ค่ำ เดือน 6 ปีชวด เวลาบ่าย 45 นาที (06.45นาฬิกา) พุทธศักราช 2325 ตรงกับวันที่ 21 เมษายน พุทธศักราช 2325 โปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาพระนครขึ้น โดยทำพิธีตั้งเสาหลักเมืองของพระนคร

โดยเมืองใหม่นั้นตั้งอยู่ด้านตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา ตรงข้ามกับกรุงธนบุรี สถานที่ที่เลือกสำหรับก่อสร้างพระบรมมหาราชวัง เดิมทีเป็นที่อยู่ของชาวจีน โดยทรงโปรดเกล้าฯ ให้ชาวจีนเหล่านั้นขยับขยายไปอยู่บริเวณคลองวัดสามปลื้ม (วัดจักรวรรดิ) ถึงคลองสำเพ็งแทน

โดยเกณฑ์ทหารจากหัวเมืองต่างๆ ตลอดจนพวกลาวและเขมรเข้ามาช่วยสร้างพระนคร นับเป็นการลงหลักปักฐานอย่างเป็นทางการภายหลังกรุงศรีอยุธยาแตก ว่ากันว่าอิฐที่ใช้ในการสร้างกำแพงเมืองนั้นนำมาจากกรุงศรีอยุธยา

พระนครแห่งใหม่สร้างแล้วเสร็จในวันโกสินทร์ศกที่ 3 ตรงกับปีพุทธศักราช 2327 และในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ ปีเดียวกันนั้น พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงพระราชทานนามเมืองหลวงว่า

“กรุงเทพมหานคร บวรรัตนโกสินทร์ มหินทรายุธยา มหาดิลกภพนพรัตน์ราชธานี บุรีรมย์ อุดมราชนิเวศน์ มหาสถาน อมรพิมานอวตารสถิต สักกะทัตติยะวิษณุกรรมประสิทธิ์”

เรียกสั้นๆ ว่า “กรุงเทพฯ”, “กรุงเทพมหานคร” หรือ “กรุงรัตนโกสินทร์” ซึ่งคำว่ากรุงเทพในตอนต้นชื่อนั้น สันนิษฐานว่ามาจากชื่อหน้าของอยุธยาว่า “กรุงเทพทวารวดีศรีอยุธยา”

ต่อมาในรัชสมัยสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชการที่ 4 โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนจาก “บวรรัตนโกสินทร์” เป็น “อมรรัตนโกสินทร์”

กรุงเทพมหานคร แปลว่า พระนครอันกว้างใหญ่ดุจเทพนคร

อมรรัตนโกสินทร์ แปลว่า เป็นที่สถิตของพระแก้วมรกต

มหินทรายุธยา แปลว่า เป็นมหานครที่ไม่มีใครรบชนะ

มหาดิลกภพ แปลว่า มีความงามอันมั่นคงและเจริญยิ่ง

นพรัตน์ราชธานี บุรีรมย์ แปลว่า เป็นเมืองที่หลวงที่บริบูรณ์ด้วยแก้วเก้าประการ นำรื่นรมย์ยิ่ง

อุดมราชนิเวศน์ มหาสถาน แปลว่า มีพระราชนิเวศน์ใหญ่โตมากมาย อมรพิมานอวตารสถิต แปลว่า เป็นวิมานที่ประทับของพระราชผู้อวตารลงมา

สักกะทัตติยะวิษณุกรรมประสิทธิ์ แปลว่า ท้าวสักกเทวราชทรงโปรดให้พระวิษณุกรรมลงมาเนรมิตไว้

ในเดือนเมษายน 2554 นี้ กรุงเทพฯ จะมีอายุครบ 229 ปี หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จึงจัดฉายภาพยนตร์เพื่อสำรวจความเป็นไปและทำความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของกรุงเทพฯ ในแต่ละช่วงเวลาด้วยบริบทของสังคมในแต่ละยุค ในโปรแกรม “กรุงเทพฯ ทรัก” ระหว่างวันที่ 1-7 เมษายน 2554 ณ โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา

คึกฤทธิ์กับภาพยนตร์

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เกิดเมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ.2454 ในเรือที่จอดอยู่ในแม่น้ำเจ้าพระยา ต.บ้านม้า อ.อินทร์บุรี จ.สิงห์บุรี เป็นบุตรคนสุดท้องของ พลโท พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าคำรบ กับหม่อมแดง ปราโมช โดยสมเด็จ พระศรีพัชรินทราบรมราชชนนี (พระพันปีหลวง) พระราชทานชื่อว่า "คึกฤทธิ์" เนื่องจากตอนที่คนผู้เฒ่าใส่บาตรเข้าไปถวายตัวได้ออกอาการอาละวาดร้องเสียงดังก้องเลยพระราชทานชื่อว่า "คึกฤทธิ์"

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้รับการยกย่องให้เป็นบุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์ของโลกจากองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (UNESCO) ใน 4 สาขา คือ การศึกษา วัฒนธรรม สังคมศาสตร์ และสื่อสารมวลชน นับเป็นคนไทยคนแรกที่ได้รับการยกย่องพร้อมกันถึง 4 ด้าน และเป็นหนึ่งในไม่กี่คนที่ได้รับการยกย่องมากมายเช่นนี้

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ นอกจากจะเคยเป็นนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์สยามรัฐ เป็นศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์ เป็นผู้ก่อตั้งโซนธรรมศาสตร์ ท่านยังเคยเป็นนักแสดงภาพยนตร์ฮอลลีวู้ดอีกด้วยในภาพยนตร์เรื่อง "อัครสืออเมริกัน" (พ.ศ.2506) โดยแสดงร่วมกับมาร์ลอน แบรนต์

บทบาทการแสดงของท่านได้รับการยกย่องจาก "นิวยอร์กไทม์" ว่าเป็นส่วนที่ดีที่สุดส่วนหนึ่งของภาพยนตร์เลยทีเดียว นอกจากนี้ยังเป็นนักแสดงรับเชิญในภาพยนตร์เรื่อง "ผู้แทนนอกสภา" (พ.ศ. 2526) กำกับโดยสุรสีห์ ผาธรรม และยังเป็นผู้เขียนหนังสือเรื่อง "เมืองมกษา" ซึ่งถือได้ว่าเป็นคำราชนิพนธ์ภาพยนตร์เล่มแรกของไทย ส่วนวรรณกรรมผลงานของท่านได้มีการนำไปสร้างเป็นภาพยนตร์คือ ไส้แดง และกาเหว่าที่บางพลอง

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีคุณูปการต่อภาพยนตร์ไทยก็ว่าได้ ตัวอย่างกรณีเช่น การเข้าฉายของภาพยนตร์เรื่อง "ครูบ้านนอก" ครั้งแรกของการออกฉายค่อนข้างที่จะไม่ได้รับความสนใจจากผู้คนในวงกว้างมากนัก จนเมื่อม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ได้ชมภาพยนตร์เรื่องนี้และนำไปเขียนลงในหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ถึงสองวันติดต่อกัน ทำให้สถานการณ์ที่ท่าจะไม่ผู้ตื่นกของการออกฉายกลับดีขึ้นทันตา

จะว่าไปแล้วการวิจารณ์หนังไทยเรื่องครูบ้านนอก ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นครั้งแรก ย้อนไปใน พ.ศ. 2491 ท่านเคยได้ให้คำวิจารณ์ "สุภาพบุรุษเสือไทย" ผลงานของคุณแท้ ประภาศวุฒินสาร ไว้ว่า "ผมไปดูมาแล้ว เห็นว่าดีสมความตั้งใจ

ที่ถูกกระชั้นกระຍอให้ไปดู ลูกศิษย์ลูกหาถามว่าสภาพบุรุษเสือไทยเป็นยังไง ก็ตอบอย่างอาจารย์ว่า ดูแล้วไม่มีทุกข์สนุกคิดและเขาก็ถ่ายทำกันอย่างสนุกจริงๆ”

ในช่วงหนึ่งของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ มีคอลัมน์ประจำชื่อ “ข้าวนอกนา” ซึ่งเป็นการตั้งชื่อเลียนแบบภาพยนตร์ไทยเรื่อง “ข้าวนอกนา”(2518) ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่ได้รับความนิยมและมีการพูดถึงกันอย่างมากในช่วงเวลานั้น ด้วยเนื้อหาที่ว่าด้วยชีวิตของเด็กลูกครึ่งซึ่งเป็นผลผลิตของทหารจีไอ และมีเพลงดังจากหนังมาจนถึงปัจจุบัน คือ เพลงเกลียดคนสวย และ เพลงข้าวนอกนา

จะว่าไปแล้วบทบาทของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะด้านการแสดงและการเขียนเท่านั้น ในด้านการส่งเสริมภาพยนตร์ไทยนั้น เจ้าของสโลแกน “เราจักสำแดงความเป็นไทยต่อโลก” คือ เชิด ทรงศรี ซึ่งสร้างภาพยนตร์ในนาม “เชิดไชยภาพยนตร์” ชื่อของเชิดไชยภาพยนตร์นั้นได้รับการตั้งและเขียนชื่อด้วยลายมือโดยตัวของม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เอง นอกจากนี้ภาพยนตร์หลายๆ เรื่องของเชิด ทรงศรี ต่างใช้บ้านของคึกฤทธิ์ในการถ่ายทำ เช่น แผลเก่า, พ่อปลาไหล และพ่อไก่แจ้

ครั้งหนึ่งเชิด ทรงศรี ได้กล่าวถึงมุมมองของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ที่มีต่อหนังไทยว่า ตลาดควรรับได้ คือไม่เอาตัวแสดงตนว่าเป็นผู้มีรสนิยมสูงระดับหนังเมืองคานส์ ดังนั้นหากหนังไทยเรื่องใดที่อาจารย์คึกฤทธิ์เขียนวิจารณ์ไม่ว่าดีหรือชมแล้ว หนังเรื่องนั้นจะมีโอกาสทำเงินเสมอ

ซึ่งเรื่องที่เชิด ทรงศรี กล่าวมาน่าจะสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ที่ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ได้เคยพูดไว้เมื่อครั้งให้สัมภาษณ์แก่นิตยสาร “หนัง” ฉบับปฐมฤกษ์ (ออกได้ฉบับเดียวก็ต้องปิดตัวลง) เมื่อ 8 กันยายน 2517 ท่านได้ให้ทัศนะแก่หนังไทยว่า “หนังไทยส่วนใหญ่ทำเพื่อ ENTERTAINMENT ก็เห็นใจเขาแล้วที่เขาทำก็รู้สึกทางด้านความรู้สึกนึกคิด ไม่เคยเห็นที่จะออกมาจริงจัง คือมันจะเป็นเพราะยังหวังตลาดอยู่ก็ได้ แล้วก็หนังไทยนี่จะว่าไปหมกมุ่นด้วยความเห็นใจ ผมไม่ติเขาหรอก เพราะว่าเหตุว่าคนไทยที่ดูหนังไทยนั้นเป็นคนละคนกับคนไทยที่ดูหนังฝรั่ง...”

นอกจากนี้ในการสัมภาษณ์ครั้งนั้นท่านได้ให้ทัศนะว่าภาพยนตร์นั้นสำคัญสำหรับชีวิตว่า “หนังนอกจากจะเป็นเรื่องบันเทิงแล้ว ยังเป็นการให้การศึกษาที่ดีที่สุดในทุกทาง เมื่อหนังต่างประเทศเข้ามา ได้เห็นโลก คนที่ไม่มีโอกาสไปต่างประเทศ ได้เห็นต่างประเทศ บางครั้งได้เห็นจิตใจและความเป็นอยู่ของชาติต่างๆ โดยที่เราไม่รู้ตัว เราไปดูหนังแล้วมันซึมเข้าไปเอง...”

เนื่องด้วยในปี พ.ศ.2554 ครบ 100 ปีชาตกาลของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช หอภาพยนตร์ จึงได้จัดกิจกรรมภาพยนตร์สนทนา “คึกฤทธิ์กับภาพยนตร์” และจัดฉายภาพยนตร์ที่ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ มีส่วนข้องเกี่ยวกับระหว่างวันที่ 23 - 30 เมษายน 2554

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ เป็นนักแสดงรับเชิญในภาพยนตร์เรื่อง “ผู้แทนอกสภา”

ศรีศาลายา... โรงหนังไม่ธรรมดา

เมื่อการหาคนเข้าโรงเป็นการกิจหนึ่งของโรงหนัง... รถแห่หนัง คัดเอาท์ ป้ายโฆษณา โปรแกรมนั่ง โฆษกโรงหนัง... จึงเป็นสิ่งที่คุณคุ้นเคยๆ ต่างคุ้นเคยกันดี แม้ว่า ปัจจุบันจะหาดูได้ยากเต็มทีก็ตาม แต่ทุกวันนี้ โรงหนังก็ยังคงเป็นโรงหนัง เป็นที่พึ่งของคนรักความบันเทิงที่มุ่งหวังจะเข้าไปเก็บเกี่ยวความสุขจากโลกของจินตนาการ...

ความสุขของคนดูหนังก็คือ ได้ดูหนังที่ตนเองชอบ แต่โรงหนังศรีศาลายานี้ หาใช่เป็นแค่เพียงโรงหนังอย่างทั่วๆ ไปไม่ หากแต่จะเป็นแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมบันเทิงต่างยุคต่างสมัยผ่านสื่อภาพยนตร์ ฉะนั้น โปรแกรมการฉายของโรงนี้ จึงไม่ธรรมดา...

ช่วงเดือนมีนาคมนี้ จะเปิดตัวด้วยโปรแกรม "นางเอกตึกคาทอลิกครั้งแรก" ระหว่างวันที่ 1-4 มีนาคม โดยฉายภาพยนตร์ที่ทำให้เกิดนางเอกตึกคาทอลิก 4 คน 4 เรื่องนั้น คือ นางเอก แดงบุหงา จากเรื่อง ไม่สิ้นไว้ไฟสว่าง... มยุรฉัตร เหมือนประสิทธิเวช จากเรื่อง ปากามเทพ... จันทรา ชัยนาม จากเรื่อง เทพธิดาบาร์ 21 และจารุณี สุขสวัสดิ์ จากเรื่อง บริศนา... ก็ลองมาพิสูจน์ดูเองนะครีว่า อะไรที่ทำให้นางเอกเหล่านั้นได้รางวัลครั้งแรก... จากนั้นวันที่ 5-12 มีนาคม จะเป็นการร่วมกันรำลึกถึง "อุดม อุดมโรจน์" ผู้กำกับภาพยนตร์ที่เพิ่งเสียชีวิตไป... โดยจะมีรายการพิเศษในวันเสาร์ที่ 12 มีนาคม... คนรักหนังอุดมเตรียมตัวไว้... ต่อด้วย 13-18 มีนาคม โปรแกรมต้อนรับศิลปินแห่งชาติคนล่าสุด "พิศมัย วิไลศักดิ์" ด้วย 6 ภาพยนตร์สำคัญเรื่อง สีกบางระจัน แม่ย่านาง คนิงหา ผาเวียงทอง แก้วยอดสังหรณ์... ย้อนกลับมาให้เห็นฝีมือของมีอีกครั้ง... ส่วนวันเสาร์ที่ 19 มีนาคม บ่าย 2 โมงถึง 5 โมงเย็น พบกับ พันนา ดุทธิไกร-ม.ล.สุริยวัธ สุริยง... 2 นักบู๊หนังไทยที่จะมาร่วมกิจกรรมประทับใจพร้อมเท้าเป็นลำดับที่ 108-109 บนลานดารา งานนี้ชาหนังบู๊ห้ามพลาด... รุ่งขึ้น 20-24 มีนาคม ต้องตามมาดูหนัง "พันนา-ม.ล.สุริยวัธ" ฉายต่อกันอีก 4 วัน 4 เรื่องดังคือ... เกิดมาลุย เพชรตัดหยอก พยัคฆ์โยก ไอ้ผาง ร.พ.ท. ไอ้ ป.4 ไม่มีเส้น... รับประกันความมันส์ทุกเรื่อง... ส่วนวันศุกร์ที่ 25 มีนาคมและศุกร์ที่ 29 เมษายน จะเป็นรายการพิเศษ "ดูหนังกับโดม" (สุขวงศ์) จะเป็นหนังอะไรนั้น ต้องมาหาคำตอบเองในโรง (เขาห้ามบอกก่อน)... จากนั้นเสาร์ที่ 26 มีนาคม... เริ่มกิจกรรมภาพยนตร์สนทนาประเด็น "นักเลงฟุตบอล" ก็ขอเชิญมาร่วมกันคิด ร่วมกันสนทนากับวิทยากรชื่อดัง... ก่อนที่จะปิดท้าย 27-31 มีนาคม ด้วยโปรแกรม "ศาลายาสเตเดียม"... งานนี้คนรักฟุตบอล... พลาดไม่ได้...

เมฆาหน้าร้อน... ย้อนอดีตกรุงเทพมหานคร 1-7 เมษายน... ด้วยโปรแกรม "กรุงเทพฯ ที่รัก" ชมภาพยนตร์หลากหลายให้หวนคิดถึงกรุงเทพฯ ไปชั่วขณะหนึ่ง... ก่อนที่จะหิวรดูทะเลหูกขึ้นเหนือด้วยภาพยนตร์เรื่อง "เพื่อน" เพื่อต้อนรับ กบ อนุสรณ์ ที่จะมาประทับรอยพิมพ์-เท้า เป็นลำดับที่ 110-111 บนลานดารา พร้อมกับ ดัน วงศกร หรือ ดัน แม็คอินทอช ในวันเสาร์ที่ 9 เมษายน... เรียกว่า ย้อนตำนานวันวานยังหวานอยู่ผสมกับสยามเสแครง... แล้วปิดท้าย 10-12 เมษายน... ด้วยโปรแกรม "ย้อนวันวาน ดัน วงศกร-กบ อนุสรณ์" ด้วยภาพยนตร์เรื่อง... สามล้อสี.๕ วันนี้อยังมีเธอ เคาหาสนัด... หลังหยุดยาวสงกรานต์... ก็เริ่มประเดิมใหม่ 16-22 เมษายน ด้วยโปรแกรม "พระเอกตึกคาทอลิกครั้งแรก" เพราะเดือนที่แล้วเป็นเรื่องของนางเอก... คราวนี้ก็มาถึง 5 พระเอกบ้าง... เริ่มจาก อำพล ลำพูน จากเรื่อง น้ำพุ... บิณฑ์ บรรลือฤทธิ์ จากเรื่อง ตำรวจเหล็ก... ลิขิต เอกมงคล จากเรื่อง ครั้งเดียวก็เกินพอ... สันติสุข พรหมศิริ จากเรื่อง ท่อปลาไหล แม่ทัพนอน... และ ฉัตรชัย เปล่งพานิช จากเรื่อง น่องเมีย... พิสูจน์นางเอกกันแล้วก็ต้องร่วมพิสูจน์พระเอกกันบ้าง... ต่อด้วยโปรแกรมยิ่งใหญ่ภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับ "ศึกฤทธิ์ ปราโมช" 23-28 เมษายน... เริ่มจากเรื่อง อีกล้อเมรีกันที่ศึกฤทธิ์แสดงนำ ครัวบ้านนอก หนังที่ศึกฤทธิ์ให้คำชม... ท่อไก่แจ้ ถ่ายบ้านศึกฤทธิ์ ทั้งเรื่อง... ผู้แทนนอกสภา เปิดทั้งบ้านเปิดทั้งตัวให้ถ่าย... ไม่แคง กาเหว่าที่บางเพลง ที่ศึกฤทธิ์เขียนเรื่องและปิดท้ายด้วยรายการภาพยนตร์สนทนา "ศึกฤทธิ์กับภาพยนตร์" ร่วมกันคิดลึกๆ กับวิทยากรชื่อดัง...

โรงภาพยนตร์ศรีศาลายา ชมฟรี!

โปรแกรมฉายภาพยนตร์ เดือนมีนาคม - เมษายน 2554

ตารางฉายภาพยนตร์ เดือนมีนาคม 2554

อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์
		1 ไม่สิ้นไร้ไฟสวาท (นภธยา-สุวัจน์/2529)	2 ปากามเทพ (ชนวิ-สหพงษ์/2519)	3 เทพธิดาบาร์ 21 (จินตรา-สุชาวี/2521)	4 บริศนา (จารุณี-เกรียงไกร/2525)	5 โปรดทราบคิดถึงมาก (เศรษฐี-เพ็ญพิสุทธิ์/2529)
6 บุกปูย (ด.ช.มพิช- ค.ญ.ปราโมทย์/2533)	7 บุญตั้งไข่ (สันติสุข-จินจิรา/2535)	8 คู่แท้ 2 โลก (สหวิ-กัทธ/2537)	9 มากับพระ (ฉัตรินทร์-ไพเราะ/2549)	10 บังเอิญรักไม่สิ้นสุด (นารีน-ฉัฐพรวิรุช/2552)	11 คนป่วนสายฟ้า (เชษฐาภรณ์-ชนธัช/2540)	12 รายการพิเศษ - อุดม อุดมโรจน์... โปรดทราบคิดถึงมาก
13 ศึกบางระจัน (ชนวิ-พิชญ์/2509)	14 แม่ย่านาง (ฉัตร-พิชญ์/2513)	15 คนิงหา (ฉัตร-พิชญ์/2514)	16 ผาเวียงทอง (กษยา-พิชญ์/2516)	17 เก้ายอด (ชนวิ-พิชญ์/2520)	18 สังหรณ์ (พิชญ์-ว.สุวิ/2516)	19 ลานดารา พันทนา-ม.ล.สุวิวัล
20 เกิดมาลุย (พันทนา-ฉัตรวิ/2529)	21 เพชรตัดหยก (สหพงษ์-สุวิวัล/2525)	22 พยัคฆ์เเก (สหพงษ์-สุวิวัล/2526)	23 ไอ้ผาง ร.ฟ.ท. (สหพงษ์-สุวิวัล/2525)	24 ไอ้ ป.4 ไม่มีเส้น (สหพงษ์-สุวิวัล/2526)	25 รายการพิเศษ ดูหนังกับโดม	26 ภาพยนตร์สั้นทนา "นักเลงฟุตบอล"
27 หมากเตะ (จักรกฤษณ์-ฉิม/2549)	28 ซาโกยูโนเต็ค (พงษ์พัฒน์-สำฤทธิ์/2547)	29 เกมล้มโต๊ะ (สิรพจน์-สุวิวัฒน์/2544)	30 แคว้นเตะตีนระเบิด (ฉัตรวิญญ์-สุภัท/2552)	31 Maradona by Kusturica (Maradona/2551)		

1-4 มีนาคม โปรแกรม นางเอกศึกดาทองครั้งแรก 5 -12 มีนาคมโปรแกรม อุดม อุดมโรจน์...โปรดทราบคิดถึงมาก

13 -18 มีนาคมโปรแกรม ศิลปินแห่งชาติ:พิชญ์ วิไลศักดิ์ 20-24 มีนาคม โปรแกรม นักบู๊หนังไทย : พันทนา-สุวิวัล

27-31 มีนาคม โปรแกรม ศาลายาสเตเดียม

โปรแกรมพิเศษทุกวันอาทิตย์ เวลา 11.00 น. หอภาพยนตร์จัดฉาย Shorts for Kids : หนังสือสำหรับเด็ก

ตารางฉายภาพยนตร์ เดือนเมษายน 2554

อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์
					1 กรุงเทพฯ ที่รัก (พันทนา/นิรมชาน/ bangkok Blues/ Silence)	2 โหมโรง (อนุจิต-ณรงค์ฤทธิ์/2547)
3 บุญชูผู้น่ารัก (สันติสุข-จินตรา/2531)	4 บางกอกแดนเจอร์ส เพลงชาติไทย อันตรา (ปวิศร์-ปราโมทย์/2543)	5 ทวิภพ (The Siam Renaissance) (รังสิโรจน์-พีรพงษ์/2547)	6 วันจักรี จดฉาย	7 คนกลางแค้น (ชน-อนุชวรรณ/2522)	8 เพื่อน (เรวิ-อนุชวรรณ/2529)	9 ลานดารา วงศกร-อนุชรา
10 สามล้อ ซี. ๕ (สหพงษ์-อนุชวรรณ/2528)	11 วันนี้ยังมีเธอ (วงศกร-อนุชวรรณ/2526)	12 เคหาสน์ดาว (อนุชรา-สนประสงค์/2528)	13 วันสงกรานต์ จดฉาย	14 วันสงกรานต์ จดฉาย	15 วันสงกรานต์ จดฉาย	16 จดฉาย
17 จดฉาย	18 น้ำพุ (อำพร-วรรณพณ/2527)	19 ตำรวจเหล็ก (นิรมช-พิน/2527)	20 ครั้งเดียวก็เกินพอ (ฉัตร-อินจิ/2531)	21 พ่อปลาไหล แม่พังพอน (สันติสุข-ศศิภรณ์/2531)	22 น้องเมีย (ฉัตรชัย-กัทธ/2534)	23 อีกสื่อเมื่อกัน (นารถน แอนโด-ศศิภรณ์/ 2506)
24 ครูบ้านนอก (ปิยะ-วาทนะ/2521)	25 พ่อไก่แจ้ (กรุง-พิศนวรรณ/2519)	26 ผู้แทนนอกสภา (สหพงษ์-สิรินทร์/2526)	27 ไม้แดง (สหพงษ์-ฉ.สุรพณ/2522)	28 กาเหว่าที่บางเพลง (ศรีอนุ-พิชญ์/2537)	29 รายการพิเศษ ดูหนังกับโดม	30 ภาพยนตร์สั้นทนา "ศึกฤทธิ์ กับภาพยนตร์"

1-7 เมษายน โปรแกรม กรุงเทพฯ ที่รัก 8-12 เมษายน โปรแกรม ย้อนวันวาน...ต้น วงศกร-กบ อนุชรา

16-22 เมษายน โปรแกรม พระเอกศึกดาทองครั้งแรก 24-30 เมษายน โปรแกรม ศึกฤทธิ์กับภาพยนตร์

โปรแกรมพิเศษทุกวันอาทิตย์ เวลา 11.00 น. หอภาพยนตร์จัดฉาย Shorts for Kids : หนังสือสำหรับเด็ก

